

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
YAŞADIĞI SORUNLAR**

**SÜMEYYE SERTKAYA DİNLER
İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Hakan DÜNDAR

KIRIKKALE – 2022

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIĞI SORUNLAR**

SÜMEYYE SERTKAYA DİNLER
İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Hakan DÜNDAR

KIRIKKALE – 2022

KABUL-ONAY

Sümeyye SERTKAYA DİNLER tarafından hazırlanan “COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIĞI SORUNLAR” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Hakan DÜNDAR
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

İmza:

Başkan : Prof. Dr. Ergün ÖZTÜRK
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Erciyes Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

İmza:

Üye : Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

İmza:

Tez Savunma Tarihi: 11/01/2022
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....
Unvanı Adı SOYADI
..... Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- o Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- o Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- o Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- o Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- o Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

(İmza)

Sümeyye SERTKAYA DİNLER

11/01/ 2022

ÖZET

COVID-19 SALGIN SÜRECİNDE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIĞI SORUNLAR

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Eğitimi, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Hakan DÜNDAR

Ocak 2022, 96 sayfa

Araştırmanın amacı, covid-19 salgın hastalık sürecinde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları ortaya koymaktır. Bu amaçla 40 sınıf öğretmeni ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 20 si devlet kurumunda 20 si de özel okulda görev almaktadır. Görüşmeler, pandemi sürecinin olumsuz koşullarından dolayı çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. İçerik analizi sonrasında dört tema (eğitim öğretim sürecinde yaşanan sorunlar, öğretmenlerin yaşadığı sorunlar, öğrencilerin yaşadığı sorunlar, neler yapılabilir) belirlenmiş, bu temalarda toplam 139 kod ortaya çıkarılmıştır. Öğretmenler, covid-19 salgın hastalık sürecinde kullanılan uzaktan eğitim modeli sayesinde mesleki gelişim sağladıklarını ifade etmişlerdir. Ders anlatımı için kullandıkları bilgisayar, bilgisayar programı, bilgisayar yazılımı ve internet gibi birçok materyali iyi bir seviyede kullanmayı öğrenmişlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitimde yaşadıkları materyal, teknolojik alet, online süreç konusunda yaşadığı sorunları öğrencilerin dikkat ve motivasyonu üzerinde olumsuz yönde etki ettiği ve derse olan ilgi ve katılımı azalttığını ifade etmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Pandemi, Covid-19, Uzaktan Eğitim, Öğretmen

ABSTRACT

PROBLEMS FACED BY CLASS TEACHERS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Kırıkkale University Institute of Social Sciences

Primary School Classroom Teacher Education, Master's Thesis

Advisor: Prof. Dr. Hakan DÜNDAR

January 2022, 96 pages

The aim of the research is to reveal the problems experienced by classroom teachers during the covid-19 epidemic. For this purpose, 40 classroom teachers were interviewed. Twenty of the teachers participating in the research work in public institutions and 20 of them work in private schools. The interviews were conducted online due to the adverse conditions of the pandemic process. In this research, the phenomenology design, which is one of the qualitative research methods, was used. The interview form developed by the researcher was used to collect the data. The data obtained as a result of the interviews with the teachers were obtained by using the content analysis method. After the content analysis, four themes (problems experienced in the education process, problems experienced by teachers, problems experienced by students, what can be done) were determined, and a total of 139 codes were revealed in these themes. Teachers stated that they provided professional development thanks to the distance education model used during the covid-19 epidemic disease process. They have learned to use many materials such as computers, computer programs, computer software and the Internet, which they use for lectures, at a good level. Teachers stated that the problems they experienced in distance education about materials, technological tools, and online processes had a negative impact on students' attention and motivation and reduced their interest and participation in the lesson.

Key Words: Pandemic, Covid-19, Distance Education, Teacher

TEŞEKKÜR

Tez çalıőmam süresince, tezimin ilk aőamasından bu yana kadar bana her konuda destek olan zengin bilgi birikimiyle, detaylı ve titiz çalıőmalarıyla her daim yol gösteren çok değerli Sayın hocam ve tez danıőmanım Prof. Dr. Hakan DÜNDAR'a sonsuz teşekkür ve minnetlerimi sunarım. Beni yüksek lisans yapmaya teşvik eden ve manevi desteklerini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Veli TOPTAŐ hocama teőekkürlerimi sunarım.

Tanıőtıęımız süreden bugüne her zaman yanımda olan ve manevi desteklerini esirgemeyen çok değerli arkadaőım Sezen AKYÜZ, Huriye ÇEVLİK, Zarina MAMMADOVA ve Yeliz KUŐCU'ya teőekkürlerimi sunarım. Ayrıca sevgili eőim Mert DİNLER ve kardeőim Serra SERTKAYA'ya benden yardım ve desteklerini esirgemedikleri için ve bu sürecimde daima yanımda oldukları için sonsuz teőekkürlerimi sunuyorum.

Bugünlere gelmemde en büyük dayanağım sevgili anne ve babama sevgilerimle...

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

KABUL-ONAY	
ETİK BEYANI	
ÖZET.....	I
ABSTRACT	II
TEŞEKKÜR	III
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	IV
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VI
TABLolar DİZİNİ	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. AMAÇ	4
1.3. ÖNEM	4
1.4. VARSAYIMLAR	6
1.5. SINIRLILIKLAR.....	6
1.6. TANIMLAR.....	6
İKİNCİ BÖLÜM	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1.1. Covid-19 Pandemisi.....	7
2.1.1.1. Pandemi Nedir?.....	9
2.1.1.2. Pandeminin Eğitim Üzerindeki Etkileri	10
2.1.2. PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM.....	12
2.1.2.1. Uzaktan Eğitimin Amacı	14
2.1.2.2. Uzaktan Eğitimde Kullanılan Programlar.....	15
2.1.2.3. Dünya 'da Uzaktan Eğitim	19
2.1.2.4. Türkiye 'de Uzaktan Eğitim	21
2.1.3. PANDEMİ DÖNEMİNDE GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI PROBLEMLER.....	23
2.1.3.1. Yönetimsel Problemler.....	23
2.1.3.2. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Problemler.....	24
2.1.3.3. Veli ile Yaşanan Problemler	26
2.1.3.4. Öğrenci ile Yaşanan Problemler	26
2.1.4. UZAKTAN VE YÜZ YÜZE EĞİTİMİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ ÜZERİNDEKİ AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI	27
2.1.4.1. Yüz Yüze Eğitim Nedir?.....	28
2.1.4.2. Uzaktan Eğitimin ve Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması.....	30
2.1.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	32

2.1.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	32
2.1.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	36
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	38
3. YÖNTEM.....	38
3.1. ARAşTIRMANIN MODELİ	38
3.2. VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ VE ARAÇLARI	38
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI	39
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	46
4. BULGULAR VE YORUM	46
4.1. BULGULAR	46
4.2. EĞİTİM ÖĞRETİMDE YAşANAN SORUNLAR İLE İLGİLİ BULGULAR.....	46
4.3. ÖĞRETMENLERİN YAşADIĞI SORUNLAR İLE İLGİLİ BULGULAR	50
4.4. ÖĞRENCİLERİN YAşADIĞI SORUNLAR İLE İLGİLİ BULGULAR	53
4.5. NELER YAPILABİLİR İLE İLGİLİ BULGULAR	58
BEşİNCİ BÖLÜM	63
5. TARTIşMA-SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	63
5.1. TARTIşMA VE SONUÇLAR	63
5.2. ÖNERİLER	68
KAYNAKLAR	69
EKLER.....	77
EK.1. GÖRÜşME FORMU	77
EK. 2. GÖRÜşME İZİN ONAYI	80
EK. 3. ETİK KURUL İZİNİ	81
ÖZGEçMİş.....	82

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

EBS: Eğitim Bir Sen

H1N1: Domuz Gribi

MERS: Orta Doğu Solunum Sendromu, (İngilizce: Middle East respiratory syndrome)

MOOC: Massive Open Online Course (Dijital Eğitim Platformu)

MOODLE: Esnek Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı (İngilizce: Modular-Object Oriented,Dynamic-Learning- Environment)

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

TED: Türk Eğitim Derneği

SARS: Ağır akut solunum yolu yetersizliği sendromu, (İngilizce: Severe Acute Respiratory Syndrome)

TCSB: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı

TEDMEM: TÜRK Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu

TOOC, SPOC: Çevrim içi kurslar

TÜBA: Türkiye Bilimler Akademisi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu'

UNDP TÜRKİYE: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ,(İngilizce: United nations development programme)

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, (İngilizce: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNİCEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

VoIP: Voice Over İnternet Protocol: İnternet üzerinden sesli görüşme sağlar

Who: World Health Organization (Türkçe: DSÖ)

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Veri Toplama ve Analiz Sürecinde Yapılan İşlemler.....	40
Tablo 2: Araştırmaya Katılan Katılımcılara İlişkin Bilgiler.....	40
Tablo 3: Bulgular Doğrultusunda Oluşturulan Temalar.....	42
Tablo 4: Eğitim Öğretimde Yaşanan Sorunlar.....	47
Tablo 5: Pandemi de Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar.....	51
Tablo 6: Pandemi de Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar.....	54
Tablo 7: Neler Yapılabilir.....	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Eğitim Öğretim Sürecinde Yaşanan Sorunlar.....	43
Şekil 2: Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar.....	43
Şekil 3: Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar.....	44
Şekil 4: Neler Yapılabilir.....	44

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde “problem durumu”, “araştırmanın amacı”, “araştırmanın önemi”, “varsayımlar”, “sınırlılıklar” ve “tanımlar” başlıklı konular ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Tüm dünyayı olumsuz yönde etkileyen salgın hastalıklar birçok problemi de beraberinde getirmiştir. Bunların en başında sağlık olmak üzere ekonomik, sosyal, eğitim gibi alanları takip ederek birçok alanı da olumsuz etkilemiştir.

İnsanlık tarih boyunca birçok sağlık problemi ile karşılaşmıştır. Tüm dünya ve Türkiye’de birçok salgın hastalık vakası yaşanmıştır. İnsanlık, tarih boyunca sars, kuş gribi, domuz gribi (H1N1), ebola ve zika gibi çeşitli bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır (History, 2020). Öyle ki bu salgın hastalıklar eğitim başta olmak üzere ülkelerin sosyo-ekonomik ve kültürel durumunu doğrudan etkilemiştir (UNESCO, 2020). Son zamanlarda toplumsal hayatı olumsuz yönde etkileyen covid-19 olarak isimlendirilen bu hastalık Aralık 2019 tarihinde Çin’in Vuhan kentinde görülmeye başlayıp kısa süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına almıştır (Johns Hopkins University, 2020). Covid-19 virüsü, 1 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından kıtalar ve ülkeler arasında salgın hastalık olarak tanımlanmıştır (Til, 2020). Tüm dünyada etkisini gösteren covid-19 bireylerin solunum yolunu etkileyen hastalıklara yol açmaktadır (İnal, 2016). Covid-19 virüsü bireylerin solunum yolunu etkiledikten sonra diğer organlarına da zarar verip yaşamlarını sonlandırabilen salgın hastalıktır. Bu tür salgın hastalıklar bir ülkede başlayıp tüm dünyaya yayılarak bütün insanlığın yaşamını tehdit etmektedir. Pandemi sürecinde alınan önlemlere insanların hassasiyet göstererek uyması gerekmektedir. Tüm dünya birçok kez salgın hastalıkla

mücadele etmek zorunda kalmıştır. Alınan tedbirler sayesinde covid-19 virüsünün yayılmasının önüne geçilip insanlığın bu salgın ile başarılı bir şekilde mücadele edeceğine inanılmaktadır.

Bu zamana kadar yaşanan bütün pandemi süreçleri dönüşü olmayan etkiler yaratmıştır. Tüm insanlığı etkileyen bu süreç pandemi bitiminde farklı bir dünya düzeni oluşturmuştur. Teknoloji, internet ve sosyal medya hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Salgın dönemi insanların teknoloji, internet ve sosyal medya hesaplarına olan ilgisini daha da yoğunlaştırmıştır. İnsanların iş hayatını evden online olarak devam ettirmesi, öğrencilerin eğitimlerini uzaktan online olarak devam ettirmesi, öğretmenlerin uzaktan online olarak ders anlatması gibi hayatımızın birçok alanında yaşanan olumsuz değişiklikler yeni dünya düzenin bir parçası haline gelmiştir (Kırık ve Özçolak, 2020). Salgın süreci; ekonomik, sosyal, psikolojik vb. gibi birçok alanı olumsuz yönde etkilemiştir. Covid-19 pandemi sürecinden her alanda olduğu gibi eğitim camiası da olumsuz etkilenmiş ve bu süreç insanlar arasında endişeye sebep olmuştur. Yapılan araştırmalar covid-19 virüsünün birçok kıta ve ülkede, okulların kapatılmasından dolayı, 1,6 milyar öğrencinin eğitim anlamında olumsuz etkilendiği sonucunu ortaya koymuştur (UNİCEF, 2020). Covid-19 karşısında birçok ülkede yaşanan eğitim alanındaki altyapı eksikliği Türkiye’de de görülmüştür. Türkiye’de her ne kadar uzaktan eğitim uygulayan kurumsal okullar olsa da salgının geniş kitleyi etkilemesinden dolayı birçok alan olumsuz ve hazırlıksız yakalanmıştır.

Yıldız ve Vural’a (2020) göre, Türk eğitim sisteminde covid-19 salgın süreci eğitim ve öğretim açısından öğrenciler üzerinde olumsuz izler bırakmıştır. Yaşanan problemlerden bazılarını alt başlıklar halinde sıralayabiliriz.

1. Teknolojik alet bakımından (bilgisayar, dizüstü bilgisayar, televizyon) eksik olan öğrenciler uzaktan eğitimden verimli bir şekilde yararlanamamıştır.

2. Ailesi çalışmak zorunda olan öğrencilerin, Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu EBA TV derslerini takip etmesi bir hayli güçleşmiştir.

3. EBA TV olarak verilen uygulamalı derslerde konuyu daha iyi anlamak için önerilen ek materyallere bazı öğrenciler ulaşamamıştır.

4. Evde eğitim kontrolünü sağlamakta olan ebeveynler arasında yaşanan eğitim seviye farklılığı, öğrenciler arasında fırsat eşitsizliğini ortaya çıkartmıştır.

5. Kronik rahatsızlığı olup evde eğitim gören öğrencilerin pandemi süreci

boyunca eğitimlerinde aksamalara neden olmuştur.

6.Özel okullarda uzaktan eğitim programları alınarak online eğitime hızlı bir şekilde geçilmiştir. Devlet okullarında ise online eğitime geçilme süreci biraz zaman almıştır.

Eğitim sisteminde yaşanan değişiklikler okul yöneticilerini alışık oldukları yönetim anlayışından uzaklaştırıp yeni eğitim sisteminin oluşturduğu şartlara uygun yönetim anlayışına yönlendirmektedir (Aras, 2013). Okul yöneticileri öğretmenler ile iletişimlerini okul ortamından uzak, online olarak sağlamışlardır. Bu görüşmelerde öğretmenlere okul idaresi tarafından uzaktan eğitim modelini geliştirmeye yönelik öneriler sunulmuştur. Okul idarecileri öğretmenlere uzaktan eğitim programı içinde sesli, görüntülü, video veya TV olarak uzaktan eğitim sistemini hazırlamalarını önermişlerdir.

Covid-19 salgını alınan önlemler sayesinde hayatımızdan uzaklaşacaktır. Bu tür salgınlarda önemli olan insanların yaşamlarını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleridir. Öğrencilerin bu süreçte yaşadığı endişe, korku, tedirginlik seviyelerinin zaman içerisinde alacakları eğitim ve öğretim tamamen askıya alınmamalıdır (Sarı, 2020). Başta öğretmenler olmak üzere öğrenci ve veliler uzaktan eğitim sürecine birçok devlette olduğu gibi Türkiye de hazırlıksız yakalanmıştır. Bu tarz problemler yapılan yatırımlar sonucunda ortadan kalkacaktır (UNESCO, 2020). Yüz yüze eğitim öğrenciler ve öğretmenler açısından önemlidir. Fakat zorunlu hallerde uzaktan eğitimin olması hiçbir eğitim olmamasından daha avantajlıdır. Bazı problemler yaşanmıştır bu pandemi sürecinde. Bunlardan en önemlisi uzaktan eğitim sürecinde teknolojik anlamda yaşanan problemlerdir. Özellikle derslerin yürütülebilmesi için teknolojik altyapının zayıflığı, uzaktan eğitime alışık olunmaması gibi durumların araştırılıp yaşanan problemlere yönelik tedbirlerin alınması önemlidir (Bakioğlu ve Çevik, 2020).

Bu çalışmada dünya ve Türkiye’de bulaşıcı hastalıktan en çok etkilenen faktörler arasından eğitim sisteminde yaşanan problemleri ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Yapılan bu çalışma ile eğitim sisteminde öğrenci ve öğretmenlerin yaşadığı problemler, özel okul ve devlet okulları için alınan önlemler ile eğitim sisteminde ortaya çıkan durum analiz edilmeye çalışılmıştır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı: Sınıf Öğretmenlerinin salgın sürecinde yaşadıkları sorunların ortaya çıkarılmasıdır. Bu kapsamda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

Sınıf Öğretmenleri pandemi süresince:

- a. Eğitim-öğretim süreçlerinde ne tür sorunlar yaşamıştır?
- b. Öğrencilerle ilgili yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- c. Velilerle yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- d. Yönetim süreçlerinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- e. Pandemi sürecinde özel okul ve devlet okulunda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar arasında bir farklılık var mıdır?

1.3. Önem

Covid-19 virüsü 2019 yılının sonunda Çin'in Wuhan eyaletinde başlayarak kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına almıştır. 11 Mart 2020 yılında da Türkiye'de ilk vaka tespit edilmiştir. Bununla birlikte başlayan pandemi süreci hayatımızın birçok alanını olumsuz yönde etkilemiştir. Başta ekonomi, sağlık, eğitim, sosyal yaşam vb. birçok alanda kısıtlamalar ve problemler başlamıştır. Bilim kurulu üyeleri tarafından alınan bazı önlemler kapsamında eğitim ile ilgili kararlar alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bilim kurulu üyelerinin tavsiyeleri doğrultusunda yüz yüze eğitim durdurularak uzaktan eğitim yapılması kararları alınmıştır. Türkiye'yi ani saran bu olağanüstü durum bütün eğitim camiamızı olumsuz etkilemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığımız başta EBA adı altında televizyonlarda eğitim öğretime uzaktan başlamıştır. Fakat bu durum evlerinde televizyon olmayan öğrencilerimizin eğitim almalarını olumsuz etkilemiştir. Bu gibi sıkıntılar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tespit edilip bir nebze de olsa minimize edilmiştir ancak tam çözüm üretilememiştir. Salgının hızlı bir şekilde yayılması bu tarz problemleri

beraberinde getirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı EBA'nın çözüm olmadığını çeşitli araştırmalar yaparak tespit etmiştir. Bu durum karşısında ek tedbirler alınmaya başlanmıştır. Bunlardan bazıları öğrenciler ile öğretmenlerini online bir araya getirerek sınıf ortamı yaratılmaya başlanmıştır. Bu durum da çözüm için yeterli olmamıştır. Wössmann (2020) öğrencileri; öğretmen, okul ve arkadaşlarının bulunduğu sınıf ortamından uzaklaşması hem akademik yönden hem de psikolojik anlamda olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Sadece bu problemlerle kalmayıp teknolojik ve altyapı gibi problemlerin de yaşandığını vurgulamıştır.

Online eğitim bilgisayarı ve interneti olmayan öğrenciler için sıkıntılı olmuştur. En çok problem yaşayan kesimler ise okula yeni başlayan 1. sınıflar, sınava girecek olan öğrenciler ve internet ortamında daha önce ders anlatmamış öğretmenlerimizdir. Aynı zamanda velilerimiz de birçok yönden olumsuz etkilenmiştir. Çalışmak zorunda olan ebeveynler hem okul sürecinden uzak kalan çocuklarının eğitimi anlamında hem de çalıştığı süre boyunca emanet edecek kişiler konusunda zorlanmışlardır. Online öğrenme konusunda verim alamayan veliler çocuklarını özel derse yönlendirmek zorunda kalmıştır. İlgili veliler çocuklarına destek olarak aradaki açığı bir nebze de olsa kapatmış olsalar da maddi imkânları elvermeyen ya da bu konuda ilgisiz olan velilerimizin çocuklarında eğitim yönünden aksaklıklar oluşmuştur.

Eğitim sektöründe özel olarak hizmet veren kurumlarımız da ani gelişen pandemi sürecinden olumsuz etkilenmişlerdir. Maddi anlamda sıkıntı çeken kurumlar okulları kapatmak zorunda kalmıştır. Özel sektörde görev yapan öğretmenlerimiz işsiz kalarak büyük bir mağduriyet yaşamıştır. Pandemi sürecinin nasıl gideceği konusunda hiç kimsenin olumlu ya da olumsuz bir fikri olmadığı için bazı ani gelişendurumlar karşısında yönetsel sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Küçükkömürler (2017), sadece yönetsel sıkıntılarla kalmayıp pandemi sürecinin belirsizliklerle devam etmesi insanları stres, sıkıntı, kaygı, endişe ve korku gibi psikolojik problemlerin ortaya çıkmasına neden olduğunu vurgulamıştır. Okul yöneticileri MEB tarafından gönderilen talimatlar doğrultusunda okullarda çeşitli önlemler almışlardır. Pandemi süreci vakaların azalması ile MEB 1.sınıflar ve sınava girecek öğrenciler için yüz yüze eğitimi başlatmıştır. Ardından 2. Sınıf ve 5. Sınıflar kademeli şekilde yüz yüze eğitime başlamıştır. Birçok problemi ortaya çıkartan salgın kontrol altına alınıncaya kadar eğitim camiamızı olumsuz yönde etkileyecektir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada öğretmenlerin görüşme sorularını içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin tüm soruları aynı düzeyde anladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma devlet ve özel okulunda görev yapan Öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma 20 devlet okulunda ve 20 özel okulunda görev yapan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır. Veriler ölçme aracından elde edilen ifadelerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Pandemi: Herhangi bir hastalığın veya enfeksiyonun yine herhangi bir ülkede, kıtada, hatta tüm Dünya’da yayılım göstermesi durumudur (TCSB, 2020).

Uzaktan Eğitim: “Uzaktan eğitim, öğrenci danışmanlığı, öğrenci başarısının gözetilmesi ve korunması ve öğrenilen materyalin gösterilmesinde, her biri sorumluluk alan öğretmenlerin oluşturduğu bir ekip tarafından yürütülen kendi kendine çalışma şeklinin sistematik olarak düzenlenmesidir” (Kaya, 2002).

EBA: “EBA, yani Eğitim Bilişim Ağı, Milli Eğitim Bakanlığı’nın hazırladığı ve son dönemde baştan aşağı yenilediğimiz bir uzaktan eğitim platformudur” (EBA, 2022).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Covid-19 Pandemisi

Kelime anlamı taç olarak bilinen corona sözcüğünden ortaya çıkmış koronavirüs latince kökenli bir sözcüktür. İlk olarak 1930 yıllarından tavuklarda görülmeye başlanmıştır. Virüs proteinlerin ortaya çıkardığı yüzey kısmında viral sivri peplomerler bulundurmaktadır (Alpago ve Alpago, 2020). Coronavirüs ilk olarak Çin'in Hubei Eyalatine bağlı Wuhan kentinden 2019 Aralık ayında deniz ürünleri pazarında bulunan insanlarda görülmeye başlamıştır. Covid-19'a neden olan bu virüs SARS-CoV ve MERS-CoV gibi hayvanlardan insanlara geçen zoonotik bir bulaşıcı enfeksiyon olarak düşünülmektedir (TÜBA, 2020). İnsanlara kısa sürede bulaşan covid- 19 virüsü başta Avrupa ülkeleri olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır (WHO, 2020). Doktorlar ve bilim adamları tarafından kısa sürede incelenerek virüsün insanlar üzerindeki etkileri, nasıl bulaştığı ve korunma yolları konusunda bazı veriler ortaya konmuştur.

Çin'de ortaya çıkan verilere bakılarak hastalığın en az 2 gün içinde belirti gösterdiği maksimum ise 14 gün olduğu saptanmıştır (Til, 2020). Bazı insanlarda hiçbir belirti ya da semptom göstermeyen covid-19 virüsü hafif semptom dediğimiz yaygın olarak görülen ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi belirtiler göstermiştir. Ağır belirtiler gösteren şikâyetler ise zatürre, ağır solunum yetmezliği böbrek yetmezliği gibi çoklu organ yetmezliğine bağlı olarak ölüm gelişebilmektedir (TCSB, 2020). İnsanların öksürmeleri ve hapşurmaları yoluyla ortaya çıkan damlacıkların nefes

yoluyla burundan bulaşmasıdır. Hastaların kirli yüzeylere elleri ile dokunup yıkamadan yüz, göz, burun ağız gibi duyu organlarına götürülmesiyle de virüsün bulaşma riski yüksektir (Çiftçi ve Çoksüer, 2020). Covid-19 virüsünü çocuklar, gençler hafif semptomlarla atlatırken yaşlılar ve kronik rahatsızlığı olan insanlar ağır olarak geçirmektedirler.

Covid-19 virüsü hakkında bu zamana kadar öğrenilen veriler, insanların bulaşıcılık ve ciddi semptomlar riski altında olduğunu göstermiştir. Vakaların % 80'i hastalığı hafif semptomlar ile atlatmaktadır. % 20'si ise hastane ortamında tedavi görmektedir. Covid-19 virüsüne yakalanan 60 yaş ve kronik rahatsızlığı olanlar çok ciddi anlamda etkilenmektedir (TCSB, 2020). Covid-19 kış aylarında toplumda yaygın olarak görülen gribal enfeksiyonlarla bütünleşip MERS ve SARS virüsü gibi daha ciddi enfeksiyon hastalıklarına sebep olan ağır tabloları ortaya çıkarmaktadır. Çin'de 31 Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan pnömoni kümelenmesinin etken 7 Ocak 2020 tarihinde önce İnsanlarda tespiti yapılamamış yeni bir koronavirüs olarak ortaya çıkmıştır. Bu tarihten sonra hastalık hızla yayılma göstermiş olup sağlık çalışanlarında görülmeye başlanmıştır. Covid-19 virüsü 11 Mart 2020 tarihinde de Türkiye'de görülmeye başlanmıştır. Devam eden süreçte dünyada olduğu gibi Türkiye'de de vaka sayıları hızla artış göstermiştir (TCSB, 2020).

Tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 virüsünün yayılma hızını düşürmek için dünya ve Türkiye'de bir dizi önlemler alınmıştır. Bunlardan bazıları karantina süreci, sosyal mesafe, maske takılması, el temizliği gibi çeşitli önlemlerdir. Öte yandan dünya ve Türkiye'de yeni normal diyebileceğimiz hayatımızı ve gündelik yaşamımızı etkileyen radikal değişiklikler olmuştur (Demirutku, 2020). Covid-19 virüsü tüm dünyayı etkisi altına alan salgın sürecidir. 2019 yılı sonlarında ortaya çıkan bu virüs Antarktika hariç tüm kıtaları etkisi altına almıştır. Amerika başta olmak üzere Avrupa ülkeleri ve birçok ülkelerde kontrolden çıkmıştır. Birçok önlemin alınmasına rağmen bulaşıcılık hızı hala süratli bir şekilde devam etmektedir (UNDP Türkiye, 2020). Tüm dünya covid-19 virüsü ile eğitim, ekonomik, sosyal ve psikolojik anlamda çok ciddi etkilenmiştir. Tüm dünyada devam eden aşı çalışmalarının sonuçlar vermeye başlamıştır. Bu salgın sürecinde tek çözüm yolunun aşı olduğu anlaşılacak kısa sürede testler alınıp insanlığa uygulamak için birçok ülke aşı yolunda ciddi efor sarf etmiştir.

2.1.1.1. Pandemi Nedir?

Dünya da birçok ülke ve kıtada etkisi geniş kitlelere ulaşmış hızlı bir şekilde yayılan salgın hastalıklara “pandemi” denir. DSÖ ölçütlerine göre salgının oluşabilmesi için topluma bulaşmış hastalığın yeni virüs olması, mutasyona uğraması ve insandan insana bulaşıp hızlı bir şekilde yayılması gerekir. Dünya çapında teknolojinin gelişerek ülkeler ve kıtalar arasındaki ulaşımın bu denli kısa olması hastalığın da hızlı bir şekilde tüm dünya ve kıtalara yayılarak ciddi bir tehlike oluşturmasına sebep olmuştur (TÜBA, 2020). Dünya tarihinde de birçok salgın hastalık ve pandemi dönemi yaşanmıştır. Bunlardan ilki Hristiyan döneminden önceydi. Yaklaşık 3500 yıl önce eski Mısır ve Küçük Asya'da pandemi bu şekilde tarif edilmiştir (Spitzer, 2020). Pandemi sürecinin, insanlar açısından etkisi kişilerin iktisadi, politik ve sosyolojik ve sağlık durumuna bağlıdır. Bunların içinden kişilerin sosyo-ekonomik durumları, hayatlarında ve iş dünyalarında oluşturdukları risk faktörleri, buldukları ülkenin sağlık koşullarının durumu, ulaşım kolaylıkları, hastalığın bulunduğu iklime göre olumlu ya da olumsuz değişkenliği, virüsün enfektivitesi ile virülansı ve insanların bağışıklığı gibi birçok faktör virüsün yayılmasında etkindir. Salgın hastalıkların toplum üzerinde etkileri büyüktür.

Toplum açısından en çok etkili olan başlıca virüsler veba, tifüs, kolera, çiçek, ebola ve griptir (TÜBA, 2020). Tarihin en büyük salgını sorulduğunda çoğu insan (1347- 1352) veba salgınını tahmin edecektir .”Kara Ölüm” olarak adlandırılan bu salgın ticaret yolları ile Avrupa'dan Karadeniz'e kadar hızlı bir şekilde yayılıp 20 ila 25 milyon kişiyi öldürmüştür. Bu rakam o dönemde Avrupa nüfusunun üçte birini oluşturuyordu (İtaliani, 2020). Salgın hastalıklar dünya tarihinde küresel açıdan toplum hayatını önemli ölçüde etkileyecek bazı değişikliklere yol açan sağlık sorunlarıdır. Covid-19 salgınının diğer salgınlara göre toplumu ve doğayı etkileme ölçüsü diğer virüslerin analizlerine bakılarak değerlendirilmesi önemlidir (TÜBA, 2020).

Bazı toplumlarda yaşlı nüfusunun fazla olması ya da bağışıklık sorunu olan topluluklarda pandemi hastalıkları çok sayıda ağır hastaya ve ölüme yol açmaktadır. Böyle durumlarda normal sağlık problemlerine göre ölüm oranı 10 kat daha fazladır. Bu süreçlerin olumsuz etkileri ekonominin çökmesine, sağlık çalışanlarına aşırı yüklenmesine, toplum düzeninin bozulmasına neden olur (Bundesaerztekammer). Bu şekilde gelişen olumsuz faktörler ülkeleri daha ciddi problemlere götürerek pandemi sürecinin kontrolden çıkmasına sebep olur. Ülkelerin böyle durumlarda gerekli tedbirleri en kısa sürede alıp olay kontrolden çıkmadan müdahale etmesi gerekir. Sadece ülkelerin aldığı yasaklar değil insanların da koyulan kurallara uyarak pandemi sürecinden fazla zarar görmeden kurtulması gerekir. Pandemi süreçlerini yönetmek çok zordur. Pandemi sürecini yönetmek için birçok anlamda yetki ve donanımına sahip bilim insanlarından oluşan Bilim Kurulu oluşturularak oradaki insanların tecrübelerinden faydalanılıp görüşleri değerlendirilerek ortak kararlar sonucunda oluşan tedbirler alınması önemlidir. Pandemi alınan tedbirlerden güçlü değildir. Eğer kurallara uyulursa pandemi süreci fazla zarar görmeden atlatılabilir.

2.1.1.2. Pandeminin Eğitim Üzerindeki Etkileri

Türkiye’de aniden gelişen salgın süreci bazı aksamalara neden olmuştur. Online eğitime alışık olmayan öğrenci ve öğretmenlerin sürece alışması biraz zaman almıştır. Daha sonra eğitim sürecinde yaşanan uzaktan eğitimle ilgili problemler MEB tarafından tespit edilip gerekli önlemler alınarak uzaktan eğitimin geliştirilip öğrenciler açısından daha verimli hale gelmesi için çalışmalar yapılmıştır. Bayburtlu, (2020) çalışmasında eğitim sisteminin planlı ve düzenli bir şekilde devam ederken beklenmeyen durumlar karşısında uzun süre ara verilmesi, eğitim sürecini olumsuz yönde etkilendiğini ifade etmiştir. Doğal afetler, salgın hastalıklar, terör ve toplumun genelini kapsayan olaylar vb. durumlardan kaynaklanan problemler karşısında yüz yüze eğitime ara verip yeni yapılacak eğitim düzeninin planlamasının hızlı bir şekilde yapılması eğitimin sürekliliği açısından önemli olduğunu vurgulamıştır.

Hızlı bir şekilde yayılan covid-19 salgını dünyada ve Türkiye’de birçok meslek gruplarının risk altında olduğu bir durumdur. Şu an çalışan birçok meslek gurubu yakın temas ve birebir iletişim kurmayı gerektirir. Bu kişilerde hastalığın bulaşma riski diğerlerine göre daha fazladır (Ceyhan ve Uzuntarla, 2020). Tüm toplumu etkileyen covid- 19 karşısında dünya ve Türkiye’de yayılma hızını engellemek için bazı

önlemler alınmıştır. Türkiye’de alınan bazı önlemler şunlardır; Ülke giriş çıkışlarının kapatılması, sokağa çıkma kısıtlamaları, karantina uygulamaları, maske, mesafe ve hijyen kuralları, bazı meslek gruplarında esnek çalışma uygulamaları, yüz yüze eğitime ara verilip uzaktan eğitime geçilmesi gibi bazı önlemler alınarak toplum hayatının alışık olduğu düzenden uzaklaşıp yeni normal düzenine geçilmesine zemin oluşturmuştur (Akça ve Tepe Küçükoglu, 2020). Türkiye’de alınan önlemler karşısında eğitim için gerekli tedbirler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınmıştır. MEB pandemi sürecinde uzaktan eğitimin yanı sıra uzaktan eğitimde yapılacak eğitim programının planını çıkartıp ona göre hazırlık yapmıştır. Öğrenci ve öğretmenlerinin salgın sürecinden olumsuz etkisini en az düzeye çekmek için gerekli planlamalar yapılmıştır.

Bundan önceki salgın süreçleri incelendiğinde alınan önlemler arasında ilk sırada okulların kapatılarak uzaktan eğitime ya da farklı modeller kullanılarak eğitim sisteminin olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır (Hens, Ayele, Goeyvaerts, Aerts, Mossong, Edmunds ve Beutels, 2009). Dünya’da ve Türkiye’de ani gelişen salgın ve pandemi süreçleri eğitim gören öğrencileri, eğitim veren öğretmenleri okullarından arkadaşlarından fiziksel anlamda uzaklaştırdığı görülmüştür (Bozkurt ve Sharma, 2020). Tüm dünya eğitim ve öğretimin olumsuz etkilenmemesi için bir dizi yeni önlemler alarak kendi yöntemini oluşturmaya çalışmıştır (Altuntaş Yılmaz, 2020). Teknolojinin gelişmesiyle mekân, süre kısıtlamalarını değiştiren ve çok tercih edilen uzaktan eğitim sistemi covid-19 salgını döneminde MEB tarafından alınan önlemler kapsamında zorunlu hal almıştır (Sayan, 2020).

Salgın sürecinde uzaktan eğitime geçilen ilk haftalarda öğretmenler tarafından bu güne kadar işlenen konuların tekrar edilmesi önerilmiştir (Huber ve Helm, 2020). Covid-19 sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilerin eğitimlerinden geri kalmaması için 2012 yılında kurulan EBA TV güncellenerek Türkiye’de eğitim gören öğrencilerin kolayca ulaşması sağlanıp eğitimde yaşanacak aksaklıkların önüne geçilmiştir (Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin, 2020). EBA TV öğretmenler ile öğrencilerin buluştuğu eğitim yuvası haline dönüşmüştür. Öğrencilerin kullanabileceği birçok materyal yüklenmiştir. Ders süreleri 20 dakika olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin konuları daha iyi anlaması için birçok video ve animasyonlara yer verilmiştir. 100 den fazla gönüllü öğretmen EBA TV için ders

içerikli video hazırlayıp sunmuştur. Öğrenciler için EBA TV' ye internet ortamından TV den ve akıllı telefonlardan erişim sağlayan uygulamalar oluşturulmuştur (Duban ve Şen, 2020). Ayrıca teknolojinin gelişmesi ile geleneksel eğitim süreci pandeminin etkisiyle de geride kalmıştır; yerini tablet, telefon, internet, bilgisayar gibi teknoloji yardımıyla yapılan uzaktan eğitime bırakmıştır (Tengler, Schrammel ve Brandhofe, 2020). Salgın sürecinde dünya ve Türkiye'de yaşanan değişiklikler sebebi ile yüz yüze yapılan eğitimin yerini online yapılan eğitim olarak yeni normal süreç olarak kabul edilmiştir (Telli ve Altun, 2020).

Toplum için insan eğitmek önemli bir faktördür. Bunun yanında iyi bir eğitim alanı oluşturmak için eğitimin iyi bir şekilde planlanıp yönetilmesi gerekir. Eğitim alanında yaşanan problemleri tespit edip yenileşmek güncel yaşam standartlarında iyi bir eğitim vermek eğitimi sistemini güncelleştirmekten geçer. Covid-19 salgını süreci dünya üzerinde yokken uzaktan eğitimin denemeleri yapıp birçok eğitim kurumun da uygulamaya geçilmiştir. Aniden gelen pandemi sürecinde uzaktan eğitim altyapısı olmasaydı şu an eğitim sürecinin bu şekilde uzaktan eğitime adaptasyonu hızlı olmazdı (Sayan, 2020). Ayrıca öğretmenlerden ve okul ortamından uzak kalan öğrencilere velileri, evde yaş olarak büyük olan kardeşleri ve özel öğretmenleri destek olarak evde eğitim açısından önem kazanmıştır. OECD yaptığı araştırmalar sonucunda da ailenin sosyal ekonomik durumu, eğitim durumu ve ailenin eğitime yakınlığı öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde etki göstermektedir (Huber ve Helm, 2020). Uzaktan eğitim sürecinde her öğrenci kendi ailesi yönünden, maddi, manevi ve sosyo-ekonomik yönden şanslı değildir. Bu tür donanımlara sahip olmayan birçok öğrenci vardır. Bu durumlar diğer öğrenciler arasında eşitlik ilkesini bozmaktadır. Ayrıca öğrencilerin okullarından uzak dijital bir ortamda öğretmeni ile sınıf ortamından uzaklaşması öğrenci psikolojisi ve disiplini açısından olumsuz etkilenmektedir. MEB mecburiyetten aldığı önlemler karşısında eğitim yönünden alınan tedbirler karşısında öğrenci, öğretmenlerin ve velilerin en az düzeyde etkilenerek bu süreci tamamlanması amaçlanmıştır.

2.1.2. Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitiminin temeli çok uzun yıllara dayanmaktadır. Uzaktan eğitim sistemi uzun yıllar boyunca insanların yaşadığı dönemlerdeki şartlara uygun olarak farklılık göstererek bugüne kadar gelmiştir.

Uzaktan eğitim sisteminin kaynağı çok eski yıllara dayanmaktadır. Aşağıda belirttiğimiz gibi başlangıç tarihi tahmini olarak 1700 'lü seneler olarak bilinip bugüne kadar gelen uzaktan eğitimin güçlü ve uzun yıllara dayanan tarihi bir süreci vardır (İşman, 2008). Uzaktan eğitim materyalleri yaşanan dönemin şartlarına göre değişiklik göstermektedir. İlk dönemlerde mektup ve gazete ile başlayan serüven teknolojinin gelişip gündelik yaşamın bir parçası olması ile bilgisayar, internet, TV gibi çeşitli teknoloji araçlarının kullanılması ile zaman içerisinde gelişerek yeni bir boyut kazanmıştır (Özbay, 2015). Uzaktan eğitim araçlarının kullanılması zorunlu hallerde büyük önem taşımaktadır.

Toplumsal olaylar karşısında eğitimin aksamaması için okul dışında da öğrencilerin eğitimini sürdürebilmesi açısından uzaktan eğitimin geliştirilerek normal eğitim ile bütüncül anlamda devam ettirilmesi yeni oluşabilecek krizlere hazırlık anlamında önemli bir boyut kazanmıştır. Dünyada eğitimciler yeni çalışmalar yaparak yeni eğitim modeli oluşturulmaya çalışılıyor. Uzaktan eğitimin birçok avantajı olduğu gibi bazı dezavantajları da vardır. Şu an yaşadığımız pandemi sürecinde öğrencilerin uzaktan eğitimde yaşadığı bazı problemlerden dolayı % 60 oranında öğrencinin katılmadığı tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları salgın sürecinde yaşadığı psikoloji problemler, teknolojik anlamda internet, bilgisayar, TV gibi teknoloji aletlerin evinde olmaması, uzaktan eğitime alışık olunmadığı için oluşan motivasyon eksikliği gibi çeşitli problemler oluşmuştur. O yüzden bu eksikliklerin oluşmaması için uzaktan eğitim modelinin normal yüz yüze eğitimle karışık uygulanması öğrenci, öğretmen, okul dışı eğitim açısından önem arz etmektedir (TEDMEM, 2020).

Özellikle derslerin yürütülebilmesi için teknolojik altyapının zayıflığı, uzaktan eğitime alışık olunmaması gibi durumların araştırılıp ve yaşanan problemlere yönelik tedbirlerin alınması önemlidir (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Uzaktan eğitim dijital ortamda veya dijital olmayan yöntemler aracılığı ile süreç ve okul dışında birden fazla eğitim öğretim yöntemini içinde barındıran düzenli, sistemli ve geniş bir öğrenme sürecidir (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011). Yüz yüze eğitim öğrenciler ve öğretmenler açısından önemlidir. Fakat zorunlu hallerde uzaktan eğitimin olması hiçbir eğitim olmamasından daha avantajlıdır. Bazı problemler yaşanmıştır. Bunlardan en önemlisi uzaktan eğitim sürecinde teknolojik anlamda yaşanan problemlerdir.

2.1.2.1. Uzaktan Eğitimin Amacı

Uzaktan eğitim dünyada ve Türkiye’de genel olarak zorunlu hallerde kullanıldığı gibi bazı yükseköğretim kurumları içinde eğitim gören kişilerin zaman, yer ve ekonomik açıdan kayıplarını azaltmak için uzaktan eğitimi kullanmayı tercih etmişlerdir. Dinçer, (2006) çalışmasında uzaktan eğitim sisteminin genel olarak amacının kişinin alacağı eğitimin herhangi bir mekân değiştirmeden veya zaman kaybı yaşamadan bulunduğu ortam üzerinden alacağı kazanımları almasıdır diye belirtmiştir. Eğitim alacak kişiye sunulan kolaylıktır ve eğitim alacak kişi kayıt ortamından anlamadığı konuları tekrar ederek o konu ile birden fazla örnekleri istediği kadar tekrar ederek konuyu daha iyi kavramasını sağlayan bir sistemdir diye vurgulamıştır.

Uzaktan eğitim modelleri birçok öğreticinin anlatım tarzı ve güncel kullanılan teknolojik aletlerin durumuna göre bazen değişkenlik gösterebilmektedir. Uzaktan eğitimde öğrencilerin konuları kavrama öğretmenlerin ise öğretme tekniği o anki kullanılan teknolojinin güncel ve gelişmiş olmasına bağlı olarak şekil almaktadır. İnternet güncel hayatta yaygın ve gelişmiş olması ile uzaktan eğitimin şekli görüntülü ve web olarak ağırlık kazanmıştır (Koçoğlu, Kalın, Tekdalve Yiğen, 2020).

Uzaktan eğitim modellerin öğretmenin anlattığı konu ile ilgili kullandığı materyallerin öğrencilerin ilgi odaklarını ve motivasyonunu iyi sağlaması öğrenen kişinin konuyu kavraması açısından çok önemlidir. Uzaktan eğitim; odak noktaları, yaş grupları, yetenekleri, çalışma sahaları farklılık gösteren kişiler için kendi kendilerine çalışmaya, çalışma saatleri esnasında daha sorumlu olmaya ve kendi kendilerine karar alma konusunda öğrencileri motive eden bir sistemdir (Ekici, 2003).

Giriş cümlemizde bahsettiğimiz gibi tüm dünya ve Türkiye’de yaşanan salgın süreci uzaktan eğitimi zorunlu hale getirmiştir. Yeni mutasyonlar ile etkisini artıran covid-19 salgını birçok alanda olduğu gibi eğitim alanını da olumsuz etkilemiştir. Tüm dünya ve Türkiye’yi etkisi altına alan salgın süreci eğitim alanı da dâhil birçok alanda yeni çalışma modelleri ortaya çıkarmıştır. Aniden gelişen salgın süreci oluşan yeni çalışma modellerinde de birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Salgın sürecinde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de uzaktan eğitim modellerinin

geliştirilmesi konusunda yeni çalışmalar yapılmıştır. Türkiye’deki eğitim sürecinde de yaşanan salgın nedeniyle ele alınan ve uygulanmaya çalışılan uzaktan eğitimin tekrar gözden geçirilerek eksik noktalarının tespiti yapılarak güncellenen teknoloji sistemine adaptasyonu sağlanarak değerlendirilmesi gerekir (Sayan, 2020).

Uzaktan eğitim modelinin kaynağı çok eskiye dayanmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de uzaktan yeni bir model değildir. Fakat dünyadaki nüfus artışı, eğitim eşitliği ve felsefi sorunlara çözüm odaklı olması için uygulanan yöntemler vardı. Fakat salgın süreci ile bütün eğitim ve öğretimin aynı anda uzaktan eğitime geçmesi problemleri ve eksiklikleri de beraberinde getirdi. Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim modeli arasındaki farklılıklar ortaya çıkmıştır. Yüz yüze eğitim sistemine dayalı görsel, işitsel, öğretici yöntemlerin yerini bilgisayar, tablet, internet, TV gibi teknolojik aletlerin aldığı eğitim sistemine geçilmesi ile eğitim ve öğretim fırsatları daha donanımlı bir hal almıştır (Sayan, 2020).

Uzaktan eğitim modelinde öğretmenler çok büyük görevler düşmektedir. Yüz yüze eğitim modeline alışan öğrencilerin uzaktan eğitim modelindeki motivasyonu daha düşüktür. Bunu artırmak için öğretmenin ders anlatışı sırasında öğrenciler ile iyi bir iletişim kurup öğrencinin ilgisini çekecek materyaller kullanması gereklidir. Uzaktan eğitim bir öğrenme modeli değildir; eğitim ve öğretimin kişilere aktarılması için kullanılan bir araçtır. Aynı anda ve farklı zaman olarak değişim göstermektedir. Yazılı olabildiği gibi görüntülü, video konferans, ses veya grafikler kullanılarak hazırlanan birçok yöntemi vardır. Öğretmenlerin kendi teknolojik imkânlarına göre de değişiklik göstermektedir. Fakat yüz yüze eğitim ile uzaktan eğitim arasında öğrencilerin yaşadığı farklı duygular vardır. Öğrenci uzaktan eğitimde öğretmen ilişkisi ya da sınıf ortamında olmadığı için motivasyonu daha düşük olabilir. Bunun için öğretmenlerin uzaktan eğitimde ders verirken bu tarz dezavantajları düşünüp öğrenci ile arasındaki iletişimi sağlamak için ders anlatış tarzını geliştirmesi gerekmektedir (Sayan, 2020).

2.1.2.2. Uzaktan Eğitimde Kullanılan Programlar

Teknolojinin çok ileri düzeyde olması pandemi sürecinde öğrencilerle olan iletişimi daha kolay kılmıştır. Gündelik yaşamımızda her zaman kullandığımız sosyal medya araçları ile bile canlı bağlantı kurularak öğrenciler ile uzaktan eğitim

yapılabilir. Teknolojinin bu denli gelişmesi uzaktan eğitimde yaşanan problemleri daha minimize etmiştir (Sarı, 2020). Türkiye’de teknolojinin yaygın bir şekilde kullanılması öğrenci öğretmen ve velilerin uzaktan eğitim sistemine adaptasyonunu kolay hale getirmiştir. Fakat bazı aksaklıklarda göz ardı edilmemelidir. Altyapı eksikliğinden kaynaklanan bazı problemlerde ortaya çıkmış ve bu problemlere karşı önlemler alınmıştır.

E-öğrenme ile en çok kullanılan teknolojileri Ünlü aşağıdaki örnek gibi vermiştir;

- Video ve ses akımı
- VoIP sistemleri, sesli sohbetler
- Online öğrenme programları (Moodle, Adobe Connecet, GoToMeetingBlackboard Collaborate, Canvas, Microsoft Teams, Blackboard Learn D2L vb.)
- Ders kayıt sistemleri (Audacity ve Echo360 veya podcast'ler için GarageBandvb.)
- Mobil alet, tablet elektronik aletler ve bu aletler ile çalışabilen uygulamalar (Cep Telefonu, iPad vb.)
- MOOC platformları (TOOC, SPOC vb.)
- Blog hazırlama yazılımlarını içermekte olan Google Hangouts, MediaWiki, Twitter ve Google Dokümanlar vb. sosyal medya ile uyumlu uygulamalar
- E-portföyler gibi sistemler (Mahara)
- Google Çeviri ve Google Arama Moturu vb. arama ve çeviri uygulamaları(Ünlü, 2019).

Yeni nesil gençlerimiz ve aileleri teknoloji ile yakından ilgilenmektedir. Bu yüzden Türkiye’de evlere ulaşan internet ağı TÜİK Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmalarına göre %88,3 dizüstü bilgisayar oranı %37,9 masaüstü bilgisayar oranı %17,6 tablet oranı %26,7 akıllı telefon oranı %98,7 olarak verilmiştir (TEDMEM, 2020). Bu oranlara göre aşağıda belirttiğimiz gibi Türkiye’de uzaktan eğitim

noktasında yaşanan bazı teknolojik maddi manevi sıkıntılar yazılı verilere dayanarak ortaya atılmıştır.

Salgın sürecinde eğitim açısından bazı eşitsizlikler ortaya çıkmıştır. Yaşadığı ortam anlamıyla, teknolojik aletler açısından yeterli imkânın olup olmadığı, öğrencilerin ders materyallerine ve kaynaklarına ulaşma imkânları gibi bazı olumsuzluklar öğrenciler arasında fırsat eşitliği ilkesi ile ters düşmüştür. O yüzden bu kaynaklara ulaşamayan öğrenciler eğitim açısından bazı konuları tam kavrayamamıştır. Bu süreçte konular anlamından MEB tarafından gerekli tespitler yapıp telafi programları hazırlanıp öğrenciler arasındaki bu eşitsizliğin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır (TEDMEM, 2020).

Covid-19 pandemi salgını öğrenci ve öğretmenlerin sınıf ortamından uzak online olarak uzaktan eğitim formatında yapılan süreçtir. Uzaktan eğitim süreci her öğrenci için adil koşullar sağlayamamıştır. Bunun adil olarak sağlanabilmesi için kişilerin aynı şartlara sahip olması gerekir (TEDMEM, 2020). Bu şartlar ise UNESCO tarafından 4 ana başlıkta ele alınmıştır.

1. Teknolojik Hazırbulunuşluk

Ders esnasında kullanılacak bütün teknolojik aletler (bilgisayar, tablet, telefon, vs.) ve bu teknolojik aletleri online olarak bağlantı kurulmasını sağlayan bütün araçların (internet) çevrimiçi şekilde kullanabilmesini sağlamak teknolojik açıdan hazır bulunuşluğun göstergesidir. İmkânı olmayan öğrencilerimizin bu konuda sıkıntılar yaşadığını biliyoruz. Bu öğrencilerimizin tespit edilip konu eksiklikleri tamamlanması gerekir.

2. İçerik Hazırbulunuşluğu

Öğrencilerin ders içeriğini daha iyi kavrayabilmesi için öğretmen tarafından hazırlanan anlatım stili ya da o gün işlenecek konu ile ilgili ders içerisinde kullanılacak materyal, kaynak gibi bütün öğrencilerin sınıf seviyelerini kapsayacak şekilde dersin öğrencilere aktarılmasıdır. Uzaktan eğitim modelinde öğretmenlerimizin öğrenci ile ders ortamı online olduğu için öğrencinin dikkat ve motivasyonu düşüktür bu sağlaması için konu içeriklerini ve materyallerini daha zengin hale getirmelidir.

3. Pedagojik Hazırbulunuşluğu

Öğrencilerin uzaktan eğitim süreci boyunca takibini yapan öğretmen, ebeveyn ve çocuğun takibinden sorumlu kişilerin uzaktan öğrenmeye geçiş sürecinde hazır ve konuya hâkim olması gerekir. Hem öğretmenlerin hem de evde takibini yapan ebeveynleri kapsamaktadır. Öğrencinin uzaktan eğitim sürecinde aldığı eğitimin kavrayabildiğini anlamak için öğretmen ve veliler tarafından takibinin yapılması önemlidir.

4. İzleme ve Değerlendirme Hazırbulunuşluğu

Pandemi sürecinde öğrencilerin uzaktan eğitim formatında aldığı eğitim izlenip takip çizelgesi oluşturularak öğrencilerin derslere katılımı takip altına alınıp öğrencilerin konuları kavrayıp kavramadığı ölçme değerlendirme yöntemi kullanılarak tespit edilmesini kapsamaktadır (UNESCO, 2020). Bu konuda en önemlisi öğrencilerin derslere katılıp katılmadığı konusundaki tespit ondan sonra ders konularına göre ayrı ayrı ölçme değerlendirmeler yapıp çocuğun hangi konularda eksik kaldığı daha sonra genel olarak ölçme değerlendirme yapıp tüm konulardaki başarısı değerlendirilmelidir.

Uzaktan eğitim döneminde EBA TV öğrenciler tarafından en çok kullanılan sistem olmuştur. Uzaktan eğitim döneminde öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim olmadığı için öğrencilerin öğretmenler tarafından anlatılan konular üzerindeki eksiklikleri tespit edilmediği dikkate alındığında EBA TV sisteminin akademik anlamda düşük düzeyde olan öğrencilerin ve bireysel olarak çalışma yetenekleri gelişmemiş öğrenciler üzerinde yetersiz kaldığı kaçınılmazdır. Velilerin çocuklarına eğitim yönünden tam anlamıyla destek olmadığı durumlarda evde öğrencilerin çalışma ortamı oluşturulmadığı takdirde tek başına EBATV'nin öğrenciler üzerindeki etkisi düşük olacaktır. Pandemi sürecinde okulların kapatılması ile birlikte öğrencilerin tamamen okuldan uzaklaşmaması için dünyada birçok ülke internet, radyo, TV gibi çeşitli iletişim araçları kullanılarak uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir. Uzaktan eğitim döneminde TV ve radyo gibi hazır altyapısı olan sistemlerin yanı sıra internet üzerinden de online eğitim sistemleri de kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de de bu tarz eğitim sistemleri sürdürülmüştür (TEDMEM, 2020).

2.1.2.3. Dünya’da Uzaktan Eğitim

Kesin olmamakla birlikte uzaktan eğitim süreci ile ilgili çeşitli yöntemler ortaya atılmıştır. İlk başta mektup yöntemi ile başlanıp daha sonra gazete ilanları ile ilgili farklı yöntemler denendiği kesin bir kanıt olmamakla birlikte ortaya atılmıştır.

Dünyada uzaktan eğitim süreci eski kaynaklar incelenip uzaktan eğitimle ilgili araştırmalara bakıldığının geçmiş dönem çağlarda görüldüğü anlaşılmaktadır. Bununla ilgili bazı kanıtlar öğretmen ve öğrenci ilişkisinin yazılı olarak resmi bir eğitim olarak kabul edilmesidir. Uzaktan eğitimin insanlar ile paylaşılma tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yapılan araştırmalar neticesinde 20 Mart 1728 tarihli Boston gazetesinde mektupla, steno dersleri için ilan verilmiştir. Daha sonra 1833 yılına ait bir İsveç gazetesinde mektupla yazılı anlatım dersine ilişkin ilana yer verilmiştir. Fakat bu derslerin uzaktan eğitim olarak öğrencilerle yapılıp yapılmadığı konusunda kesin bir kanıt olmadığı gibi herhangi bir belgeye de rastlanmamıştır. Kesin tarih olarak bilinen uzaktan eğitim 1840 yılında İngiltere’deki Bath’da mektupla steno öğretilmeye başlanmıştır. Bu eğitim sisteminin Pitman tarafından öğrencilere İncil den bazı kesitler alınarak steno ile yazmayı öğretilmiştir. Öğrencilerin başarıları da ölçme değerlendirme yapılarak değerlendirilmiştir (Kaya, 2002).

Uzaktan eğitim 1700’ lü yılların başında başlayıp 1800’ lü yılların ortasına doğru geniş kitlelere yayıldığı varsayılır. Birçok ülke vatandaşının ilgisini çekmiştir. Toplum tarafından benimsenip geniş kitlelere ulaşmak ise 1856 yılında görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde Charles Toussaint ve Gustav Langenschied Almanya’da şuanda da Langenschied adıyla eğitim ve öğretim veren dil kursunu açmıştır (Kaya, 2002).

Uzaktan eğitim kapsamında geniş kapsamlı olarak toplumsal kitleye hizmet veren ilk dil okulu Langenschied olarak kabul edilir. Bunun ardından 1884 yılında da üniversiteye hazırlık dil okulu olarak Almanya Berlin’de Rustinches uzaktan öğretim okulu açılmıştır (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim modelini başlangıç ve gelişme tarihi birçok ülke için farklılık göstermektedir. Gelişme süreci ise ülkelerin sahip olduğu o günkü teknolojiye göre farklılık göstermektedir. Uzaktan eğitimin başlangıç tarihi ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İngiltere’de bu tarih 1840 olarak Isac Pitman Bath Mektupla uzaktan eğitim olarak kabul edilir. Daha sonra İngiltere’de 1894 yılında dışarıdan öğretmenlik sertifikası almak için hazırlanan öğrencilerin bilgi alışverişleri

bulunmaları öngörülmüştür. Öğrencilerin bu takım çalışma etkinliği daha sonra Oxford Üniversitesinin dışarıdan bitirme sınavlarının uzaktan eğitime entegre edilmesini sağlamıştır. Avusturalya’da ise uzaktan eğitimin başlangıç tarihi 1910 yılında yüksek öğretim kurumlarında başlamıştır. Queensland Üniversitesinde başlayan bu uygulama örgün öğretimde uygulanan eğitim sisteminin aynı standartlarda uzaktan eğitim gören öğrencilere de uygulanmıştır. Yeni Zelanda’da 1922 yılında, Polonya’da 1966-1968 yılları arasında, İspanya’da 1972 yılında ve Türkiye’de ise ilk kez 1927 yılında eğitim sorunlarının görüşüldüğü bir toplantıda dile getirilmiş olup halkın okuryazar oranı artırmada uzaktan eğitimin faydalı olacağı fikri ortaya atılmıştır (Kaya, 2002).

Dünyada birçok ülkede uzaktan eğitim mektup dışında TV ve radyo yayını ile de deneme yapılmıştır. İlk deneme, radyo yayını olarak 2 Kasım 1920 yılında daha sonra bu deneme yayını sonrası ABD ‘de birçok yükseköğretim kurumu radyo yayına başlamıştır. Diğer ülkelerde ABD örnek olarak çeşitli eğitimsel yayınlara başlamıştır. 1922 yılında İngiltere, 1927 yılına kadar geçen sürede sırasıyla Arjantin, İtalya, Japonya, Norveç, Hollanda, İsveç, gibi ülkelerle başlayıp 1930 yılında yaygın olarak tüm kıtalarda görülmeye başlanmıştır. Bu programlar o günün teknolojisi ve şartlarına uygun olarak aksaklık gösterse de öğrenci ve öğretmen açısından dezavantaj yaratsa da müzik, espri, öykü gibi çeşitli yöntemler kullanılarak devam etmesi sağlanmıştır. TV uygulamasının radyodan sonra başladığı anlaşılmaktadır. 1932 ve 1937 yılları arasında ABD Iowa Üniversitesinde eğitim içerikli TV yayınları başlamıştır. Bunun ardından 1953 yılında ABD 1957 yılında da İngiltere de eğitimsel TV yayınları başlamıştır. Zaman geçtikçe o döneme ait teknolojik yöntemlerde geliştirilerek daha videoteks, teleteks, telekonferans gibi yöntemler de kullanılmaya başlanmıştır. Bu tür teknolojik gelişimler eğitime yeni yöntemler kazandırmıştır (Uşun, 2006). Her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de zorunlu haller dışında uzaktan eğitim kullanılıp geliştirilmiştir. Şu anki süreç zorunlu olarak ilerlemektedir. Dünyada olduğu gibi bütün ülkeler kendini artık bu sisteme adapte etmek zorunda kalıp bu sistem üzerindeki çalışmalarını yoğunlaştırıp bu sistemi geliştirmek için çaba göstermiştir.

2.1.2.4. Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Covid-19 salgın süreci tüm dünya’yı etkilediği gibi Türkiye’de de birçok alanı etkilemiştir. Bunların içinde başta sağlık, eğitim ve ekonomi olmuştur. Aniden gelen salgın süreci Dünya ve Türkiye’de birçok alanı olumsuz etkilediği gibi eğitim alanını da hazırlıksız yakalayarak olumsuz etkilemiştir. Türkiye hızlı bir şekilde önlemler alarak bu olumsuzlukları minimize etmeye çalışsa da bazı problemlerin maalesef önüne geçememiştir.

Türkiye’de pandemi sürecinde yaşanacak olumsuzlukları en hafif şekilde atlatabilmek için MEB tarafından bazı kararlar alınmıştır. Bu kararlardan en önemlisi okullarda bulaşı azaltabilmek için hızlı bir şekilde 8 mart tarihinde özel dezenfektanlar kullanılarak bütün okulların dezenfekte edildiği MEB tarafından açıklanmıştır. Bununla kalmayıp Bilim Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda bir dizi kararlar alınmıştır. Türkiye’de ilk vakanın 11 Mart tarihinde açıklanması ile birlikte 15 tatil olarak adlandırılan ara tatil öne çekilerek 16 Mart itibari ile okullar 2 hafta süreliğine kapatılmıştır. 23 Mart ile birlikte yeni eğitimöğretim modeli olan uzaktan eğitime geçileceği bilgisi de aktarılmıştır. Milli Eğitim Bakanı süreci bizzat yakından takip ederek uzaktan eğitimin altyapısını oluşturan TRT stüdyolarını ziyaret edip ilk ders kayıtlarını kendisi yapmış öğrenci ve öğretmenlere bu zorlu süreçte moral ve motivasyon kaynağı olmuştur. Vaka sayılarında yaşanan hızlı artışlar sebebi ile okulların tamamen uzaktan eğitime geçilmesi kararı alınmıştır. Uzaktan eğitim modelinin altyapısı sağlamlaştırılarak öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliği ortadan kaldırmak amaçlanmıştır.

TRT EBA TV başta olmak üzere çeşitli kurs materyalleri, internet yayınları, tekrar konu anlatım örnekleri gibi birçok teknik kullanılarak öğrencilerin okul döneminde alması gereken konular aktarılmaya çalışılmıştır. Birçok çalışma olumlu olsa da tam anlamıyla çare olmamıştır. Bu çalışmalar yapılırken bazı teknik aksaklıklar olmuştur. Bu aksaklıklar giderilmeye çalışılmış, fakat yeterli olmamıştır. Daha sonra yeni teknikler geliştirilip zoom üzerinden canlı sınıf olarak öğrencilerin bire bir kendi öğretmenini tarafından konuyu dinleyip canlı yayın yolu ile anlamadığı konuları anında öğretmene iletebilmesi için ilk olarak 8, 12 ve liseye hazırlık sınıflarında başlayan bu uygulama daha sonra tüm kademelerde uygulanmaya başlanmıştır. Birçok ülke tarafından da en çok tercih edilen sistem olmuştur. Bu programlar geliştirilerek daha sonra birden fazla program olarak öğrenciler ve öğretmenler koordine edilerek

kullanılmaya başlanmıştır. OECD tarafından yapılan araştırmalar sonucunda Türkiye'nin ülke içindeki yaşadığı olumlu ve olumsuz sıkıntılar neticesinde ülkeler arasındaki sıralaması belli olmuştur (Yılmaz, Güner, Mutlu ve Doğanay, 2020).

şu an dünya ve Türkiye'de teknolojinin en st düzeyde kullanılması insanların uzaktan eğitim modelinde teknolojik aletlere yönelmiştir. İnsanların teknolojiyi çok st düzeyde kullandığı bu dönem ile salgının da başlaması, uzaktan eğitimin günümüz teknolojisine entegre edilmesini sağlamıştır. Dünya'da mektup ile başlayan mektup serüveni teknolojinin gelişip ortaya çıkardığı bir materyal sayesinde yerini TV, Radyo ve internet gibi daha fazla ve geniş kitleler tarafından kullanılan materyaller haline gelmiştir (Bozkurt, 2017).

MEB tarafından kurulan eğitim kanalları pandemi sürecinde geliştirilerek bütün öğrencilerin sınıf gruplarına ve müfredatlarına uygun hale getirilerek canlı yayın olarak eğitim kanalları aracılığı ile öğrencilere ulaşılması sağlanmıştır. TEDMEM (2020) raporunda Türkiye'de 2012 yılında uzaktan eğitim modeli olarak kurulan EBA TV pandemi süreci öncesinde de kullanıldığı yer almıştır. Daha önceden ğrenci ve öğretmenler tarafından kaynak, tekrar ve dev modülü olarak kullanılan EBA TV pandemi sürecinde çok önemli rol oynamıştır. Aniden gelişen pandemi sürecinde hızlı bir şekilde zm olmuştur. Türkiye'de maalesef her evde internet, bilgisayar, tablet ve akıllı telefon gibi birçok teknolojik alet hepsi bir arada mevcut değildir. Böyle olunca uzaktan eğitim sürecinde bu materyalleri elinde bulunmayan öğrenciler ciddi anlamda sıkıntılar çekmişlerdir. Böyle durumda olanlar EBA TV kullanarak bu açığı bir nebze olsa da kapatmışlardır. Türkiye de MEB tarafından önemli lde önlemler alınıp ğrenci, ğretmen, velilerin bu süreci en asgari düzeyde zarar ile atlatacak için birçok çalışma yürütülmüştür. Altyapısı güçlü olan ülkeler bu durumu hızlı bir şekilde atlarken altyapı, ekonomik ve teknolojik yönden geride olan ülkeler bu süreçte ciddi zararlar görmüşlerdir.

Uzaktan eğitim sürecinde bazı ailelerin sıkıntı çektiği kaçınılmaz. Her ailenin maddi durumları aynı olmadığı için bazı teknolojik aletler konusunda eksik olan öğrenciler bu süreçte yayınlanan derslere katılamayarak konularda geri kalmışlardır.

2.1.3. Pandemi Döneminde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Problemler

Pandemi süreci birçok alanı etkilediği gibi eğitim ve öğretimi de olumsuz etkilemiştir. Tüm Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de birçok olumsuzluklar yaşanmıştır. Sonradan alınan önlemler bir nebze problemleri çözmüş olsa da tam anlamıyla çözülmeyen birçok problemde olmuştur. Covid-19 pandemi sürecinde okulların ani bir karar ile kapanması birçok problem ve aksaklığı da beraberinde getirmiştir. Başta öğretmenler olmak üzere öğrenci ve veli hem altyapı yönünden hem uzaktan eğitim sürecinde birçok devlette olduğu gibi Türkiye’de hazırlıksız yakalanmıştır. Bu tarz problemlerin çözülmesi yapılan yatırımlar sonucunda ortadan kalkacaktır (UNESCO, 2020).

2.1.3.1. Yönetimsel Problemler

Pandemi sürecinde okullarda yaşanan başlıca problemleri çözmek için MEB başta olmak üzere çaba göstermiş olup okul yönetimleri tarafından da alınan bu tedbirleri uygulayıp denetimlerini sağlamak çok önemli boyut kazanmıştır. Okul yöneticilerinin bu süreçte sorumlu olduğu birçok başlığı şu şekilde sıralayabiliriz.

Araştırmalar sonucunda okul yöneticilerinin mesul olduğu kısmın sadece öğrenci olmadığı anlaşılmıştır. Öğrenci ile birlikte öğretmen, veliler ve okul personeli dâhil olmak üzere sorumlu olduğu belirlenmiştir. Bu durumdan anlaşılıyor ki okul yöneticilerinin motivasyon ve desteklerini sadece öğrenci üzerine değil, öğretmen, veli ve personel üzerine de pay etmesi gerekiyor. Araştırmalar sonunda okul yöneticilerinin bu kriz sürecini idare etmekte bir takım problemler yaşadığı ortaya koyulmuştur. Bu problemler arasında, iletişim sorunu, teknik yetersizlikler, bilgi aktarımında eksiklikler, plansızlıklar ve öğretmenlerin ilgisizlikleri yer almaktadır. Problemlerin en büyüğünün iletişim problemi olduğu vurgulanmıştır (Küleççi ve Çakın, 2020).

Pandemi sürecinin aniden hayatımızda belirmesi ile okul yöneticilerinde de birtakım değişikliklere yol açmıştır. Geleneksel idareci rollerini üstlenen okul müdürlerinin artık çağımıza uygun bir eğitim önderi olmaları yönünde zorlamaktadır (Aras, 2020). Okul yöneticileri içinde alışılmış gelmiş durum dışında bir boyut kazanan pandemi sürecindeki eğitim modeli yöneticiler açısından üstesinden gelmesi yorucu

olan bir problem halini almıştır.

Pandemi sürecinde en önemli faktör okulların kapanıp öğrencilerin evlerinde eğitim almaya başlamasından sonra öğrenciler evlerinde verilecek eğitimin nasıl sağlanacağı konusudur. Bu da internet ya da çeşitli iletişim araçları kullanılarak öğrencilerin birçoğuna bu eğitimi ulaştırmaktır. Bahsettiğimiz konu üzerine iletişimin önemi bir kez daha çok önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Her kurumda olduğu gibi eğitim kurumunda da iletişimin çok önemli bir yeri vardır. Bundan dolayıdır ki bu süreçte okul yöneticilerinin iletişim eksikliği problemin en büyüğünü teşkil etmiştir. Okullar eğitimin en önemli parçası olduğundan yaşanan topluma göre daha rutin bir şekilde titiz bir çalışmayla bütünleşmiştir (Argon ve Zafer, 2009).

2.1.3.2. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Problemler

Öğrencilerin teknolojiyi genellikle kendilerine yarar sağlamayacak alanlarda kullanması dikkatlerden kaçmamıştır. Aslında teknolojiden kaçmak yerine çocuklara teknolojiyi doğru kullanılması yönünde bilgilendirmeler yapıp çocukların teknolojinin faydalı kısımlarından yararlanılması konusunda seminerler verilip doğru aşılama yapıldığında teknolojinin olumlu yönlerini ortaya çıkartabiliriz. Pandemi sürecinde öğrenciler birçok problem yaşamışlardır. Yaşadıkları problemlerin başında uzaktan eğitim modeli olan EBA'yı verimli kullanamamışlardır. Bu kaynak öğrencilerin yarısından fazlasında olumlu sonuç vermemiştir. O yüzden EBA öğrenciler tarafından kabul görmemiştir.

Pandemi sürecinde eğitimde teknolojik olumsuzluklar yaşansa da teknolojinin doğru kullanıldığı takdirde olumlu yönlerinin olduğu, problemi çözme noktasında çıkış yolu olduğu görülmektedir (Agnoletto ve Queiroz 2020). Türkiye'de genç nüfusun yoğun olduğu bilinmektedir. Bu da öğrenci sayısının fazla olduğu anlamını taşımaktadır. Geçen dönemde öğrencilerin uzaktan eğitim modeli EBA'ya %60 oranında katılım sağlanmadığı gözlenmiştir. Bu durum ele alındığında sadece teknolojik imkânsızlıklardan dolayı derslere katılım sağlanamamış olmasını söylememiz mümkün değildir. Öğrencilerin birçoğu da motivasyon eksikliği pandemi sürecinin getirdiği stres, sıkıntı, kaygı gibi problemlerden EBA'yı kullanamamıştır (TEDMEM, 2020).

Uzaktan eğitim modelinden sadece problem okul yer ve bulunduğu mekândan ziyade birçok farklı problemi de yansıtmaktadır. En büyük problemlerden biri de dersin gidişatını ve öğrenciler üzerindeki hâkimiyeti sağlayan öğretmenlerimiz yaşıyor. Başta teknolojik altyapının eksikliği, PC ve öz yeterlilikleri, uzaktan eğitime yönelik tutumları, pandemi, stres, sıkıntı, kaygı, gibi bir çok motivasyon eksikliği de eklenince öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı sıkıntıların büyüklüğünü anlayabiliriz (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Uzaktan eğitimde her ne kadar öğrenci ve veliler problem yaşasa da asıl problem yaşayan öğretmenlerimizi unutmamız gerekir. Öğretmenlerimiz süreci yöneten ve bu süreçte yaşanacak problemleri çözmek için birçok çabayı gösterse de bazen de problemi çözecek materyallerin ellerinde olmayan sebeplerden ötürü sonuçsuz kalması da olabiliyor. Bu süreçte en büyük problemlerden birisi teknolojik yetersizlik diyebiliriz. Bundan sonra da öğrencilerde oluşan kaygı, sıkıntı ve motivasyon eksikliği gibi problemleri uzaktan çözme imkanı, öğretmenlerimizi bir hayli yıpratmıştır.

Öğrencilerin pandemi sürecinde teknolojik araçlara sahip olmaması bu süreçte olan öğrencilere göre daha dezavantajlı duruma dönüşmüştür. Pandemi sürecinde öğretmenler tarafından hazırlanan kaynaklara bütün öğrencilerin ulaşması açısından problem varsa uzaktan eğitimin ulaşamayan öğrenciler üzerinde etkisi daha az olacaktır. Öğretmenlerin bu kaynaklara ulaşma imkânını teknolojik aletlerden çeşitlendirmesi öğrencilerin içeriklere ulaşması açısından önemli rol olacaktır (TEDMEM, 2020). Öğretmenlerin bu süreçte en önemli odak noktalarından birisi öğrenciler arasındaki fırsat eşitliğini sağlamaktır. Bu süreçte ne kadar az öğrenci olumsuz etkilenirse bir toplumun yaşadığı salgın sürecinden eğitim seviyesindeki olumsuz düşüş o kadar az olur. Bu genel anlamda çok önemli bir konudur. Gerekli önlemler alınmaz ise toplumun geleceğinde ciddi problemler doğurabilir.

Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim modeli olarak MEB tarafından hazırlanıp öğrencilere TV yolu ile iletilen EBA TV programı yoğun olarak kullanılmıştır. Öğrenci ve öğretmenin iletişim kuramadığı öğrenci dönütlerini takip edemeyen öğretmenler kendi çalışma sistemini oluşturamayan öğrenciler üzerinde yeterince verimli olamamıştır (TEDMEM, 2020). Kendi kendine çalışma sistemi oluşturamayan öğrenciler EBA TV materyallerini iyi değerlendirememiştir. Bu sistemin ulaşımı her ne kadar diğer teknolojik sistemlere göre rahat olsa da öğrencilerin büyük bir çoğunluğunda verimli olmamıştır.

2.1.3.3. Veli ile Yaşanan Problemler

Pandemi süreci veli ve öğrenciler açısından zor bir durum olsa da bu süreçte yaşanan sıkıntılara alışmak zorunda kalmışlardır. Bu süreçte sıkıntı yaşayan öğrencilerimiz için hem akademik anlamda hem de psikolojik anlamda önlem alınması elzem olmuştur.

Salgın sürecinde aniden kapanan okulların öğrencilerin yeni uzaktan eğitim modeli için evlerinde okul moduna geçmeleri veliler üstünde de yeni eğitim sistemi modeline uygun rol model olmuştur (Bozkurt vd. ,2020). Bu süreçte birçok veli ve öğrencimiz stresli ve kaygılı süreç geçirmişlerdir. Ders dönemi içinde kendi arkadaşları ile aynı ortamı paylaştıkları okullarından ayrı kalan öğrenciler psikolojik sıkıntı yaşamışlardır. Bu süreçte eğitim ve öğretim anlamında donanımlı öğretmenlerinden tam faydalanamamışlardır (OECD, 2020).

2.1.3.4. Öğrenci ile Yaşanan Problemler

COVID-19 pandemi sürecinde hem akademik anlamda fırsat eşitliği problemi ortaya çıkmış olup hem de psikolojik anlamda problemler ortaya çıkmıştır. Devam eden salgın süreci atlatılsa bile bıraktığı hasarın ortadan kaybolması biraz zaman alacaktır. Bu süreçte çok ağır bedeller ödenmektedir.

Bu problem gittikçe artarak daha büyük problemler halini almıştır. Pandemi sürecinde birçok öğrenci hem akademik hem de sosyal anlamda problem yaşamıştır. Pandemi sürecinde insanların yakınlarını sevdiklerini arkadaşlarını kaybetmeleri endişe ve korkuya sebep olup insanlarda psikolojik bozukluklara sebep olmuştur. Bu tarz yaşanan olumsuz olaylar birçok insanda psikolojik sıkıntıyı da beraberinde getirmiştir (Allen, Rowan, & Singh, 2020).

Öğrencilerin sadece eğitim anlamında yaşadıkları problemler olmayıp psikolojik anlamda da birçok problem yaşadığının farkındayız. Bu psikolojik problemin sadece tedavi anlamında değil duygusal anlamda da desteklenmesi önemlidir (Bozkurt ve Sharma, 2020). Çünkü pandemi sürecinde yaşanan olumsuzluklar insanları zor dönemlerinde yanında bulacağı en yakın ailesinden bile ayırdı, insanlar büyük sıkıntı ve kayıplar yaşadılar.

2.1.4. Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Üzerindeki Avantaj ve Dezavantajları

Uzaktan eğitim modeli öğretmen, öğrenci ve velinin alışık olmadığı bir modeldir. Öğrenci öğretmenlerin bu durum karşısında hazırlıksız yakalanması ve bu durum üzerinde çözüm olacak faktörlerin devreye sokulması biraz zaman aldığı için öğrencilerin kazanım kayıplarının telafi süreci öğretmen ve veli açısından önemli bir boyut kazanmıştır. Veliler çocuklarına daha fazla ilgi göstererek bu yönde çocukların konu eksiklerini tamamlamaları için çaba göstermişlerdir. Bu da öğrenci veli arasındaki iletişimin kuvvetlenerek olumlu sonuç doğurmasına sebep olmuştur.

Uzaktan eğitimin faydaları bilgilerin hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılması, süre ve sınıf anlamında herhangi bir sınırlama olmaması diyebiliriz. Öğrencinin derse olan ilgisi daha yüksek olur, ölçme değerlendirme daha objektif olur materyal anlamında sınırlı olduğu için maliyet daha düşüktür. Uzaktan eğitimin dezavantajları ise bütün derslerin uzaktan eğitime uygun olmamasıdır. Öğrencilerin sınıf ortamından, arkadaş ve öğretmen ile yüz yüze iletişim kuramaması psikolojik yönden olumsuz etkilemiştir. Öğretmenin ders anlattığı sırada sınıf ortamında anında geri dönüş ve konuyu anlamayan öğrencilerin anında düzeltme yapılamaması, öğrencilerin bireysel çalışma alışkanlığı yok ise ders çalışmaktan soruları, kalabalık olan sınıf gruplarında iletişim problemleri, uzaktan eğitimin altyapı anlamında maddi olarak ekonomik boyutu gibi sorunları düşünebiliriz (Dinçer, 2016).

Toplumun her alanında hayatına giren internet ağı ve teknolojik aletler doğru kullanıldığı zaman çok önemli olduğu bir kez daha kanıtlanmış oldu. Çocuklarımız ise internet ve teknoloji aletlerinin sadece oyun için kullanılmayacağını yeri geldiği zaman eğitim, bilgi ve kaynak olarak da kullanabileceğini anlamış oldu.

Teknolojinin çok hızlı bir şekilde gelişip hayatımıza girmesi ile eğitim anlamında bilgisayar, tablet telefon gibi çeşitli teknolojik aletlerin kullanılması artmıştır. Bunların içinde uzaktan eğitim anlamında bilgisayar en çok kullanılan teknolojik alet olmuştur. Bilgisayar online eğitimde birçok avantaj sağlamıştır. Öğrencilerin uzaktan sınıf ortamı olmadan video yolu ile bir araya gelmesi, öğrencinin anlamadığı konuyu tekrar edebilmesi, öğrencinin kendisini daha iyi takip edebilmesi, her konu sonrasında da bilgisayardan farklı kaynaklar bularak konuyu iyi anlayıp anlamadığı gibi ölçme değerlendirme yapabilmesi gibi faydalarını sayabiliriz.

Bilgisayar öğrencilerin farklı kaynaklar bularak konuya olan ilgisinin daha fazla olması ile öğrencinin konuyu daha iyi anlamasını sağlar. Bazı derslerde konuların daha iyi anlaşılabilmesi için deney laboratuvarı gerekmektedir bu deneylerin yapılabilmesi için laboratuvar malzemesi ve deney yapılması gereken malzemeler yüksek maliyetlidir. Bilgisayarda ise sadece bir kez ödeme yaparak birden fazla deneyi istediğimiz kadar yapabilir ve konuyu daha iyi kavrayabiliriz (Dinçer, 2016).

Her konuda olduğu gibi bilgisayarında yararları olduğu kadar dezavantajları da vardır. Bunlar öğretmen ve öğrenci ilişkisinin olmaması öğrencinin sınıf ortamından uzak olması, öğrencinin konuyu anlamadığı zaman hızlı bir geri dönüş olmaması, öğrenciler arasındaki fırsat eşitliğinin olmaması gibi birçok sorunu sayabiliriz. Konular hazırlanırken videolarda yapılacak birçok yanlış geri düzeltmesi çok zor hatalar doğurabilir o yüzden konuya hazırlayan öğretmenlerin bu konu üzerinde hassas olarak hata oranını düşürecek şekilde videoları hazırlayıp öğrencileri sunması önemlidir. Bir video hazırlanırken kullanılan simülasyonlar öğrencilerin normal hayatlarındaki davranışlarına yansıtacağı için öğrencilerin olumsuz yönde etkileyecek hareketlerden kaçınılmalıdır (Dinçer, 2016).

2.1.4.1. Yüz Yüze Eğitim Nedir?

Öğrenci ve öğretmenin aynı sınıf ortamı içerisinde diğer öğrencilerle olan etkileşimine yüz yüze eğitim denir. Uzaktan eğitimin en büyük eleştirilen tarafı öğrencinin diğer öğrenciler ve öğretmen ile aynı ortam dışında olmasıdır.

Yüz yüze eğitimin yararları şunlardır:

- Çeşitli kaynaklarla eğitime destek verme
- Eğitime rahat ulaşma
- Yeni sistem ve teorik bilgiler kazanmamızı sağlar
- Eğitimde yaşanan eksiklikleri düzeltmemizi sağlar
- Öğrenci ve öğretmen arasındaki duygusal bağı sağlar
- Öğrencilerin motivasyon ve adaptasyonuna destek sağlar
- Okul ve sınıf ortamlarında ders işleme olanağı sağlar

- Ölçme ve değerlendirme yönünden hazırlık olanağı sağlar

Formal eğitimin avantajları olduğu kadar bazı açılardan da sınırlılıkları da mevcuttur. Bu sınırlılıkları aşağıda maddeler halinde açıklayabiliriz.

- Öğrenciler tarafından faydalı olan yüz yüze eğitim ve öğretimin öğrenciler açısından daha verimli olduğu anlaşılmaktadır.
- Bunun yanında yükseköğretim uzaktan eğitim öğrencileri formal eğitim ve öğretim etkinlikleri için tekrar okul ortamında ders işlemek istemektedirler.
- Formal eğitimde öğrencilerin konaklama ve yol ücretleri sorunları doğurmaktadır.
- Formal eğitim sürecinde konular bireysel öğrenciden ziyade grup öğrenci moduna konu işleyişi devam etmektedir. Bu da formal eğitimin sınırlılıkları arasında gösterilmektedir.
- Herhangi bir sebepten dolayı yüz yüze eğitim modelinde etkinliklere katılamayan öğrenciler tekrar okul sürecine başladıklarında bu tarz etkinlikleri kaçırmış olurlar (Uşun, 2006).

Yüz Yüze Eğitim Sisteminin Genel Özellikleri şunlardır;

- 1- Öğrenci odaklıdır. Öğretmen sınıf ortamındaki kontrolü ve sorumluluğu olan tek yetkilidir.
- 2- Öğretmenlerin sınıftaki ders işleyiş tarzları kişiden kişiye değişmektedir. Her öğretmenin kendi anlatış tarzı olduğu gibi kendi etkinlik tarzda mevcuttur.
- 3- Sınıf ortamında her öğrencinin anlama kapasitesi farklıdır. Sınıf ortamında birden fazla tekrar edilme olanağı kısıtlıdır o yüzden anlama kapasitesi geç olan öğrenciler için bu durum dezavantaj oluşturmaktadır (Güleçoğlu, 2012).

2.1.4.2. Uzaktan Eğitimin ve Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması

Uzaktan eğitim modeli bazı eğitim kurumlarında normal zamanlarda da yapılmaktadır. Bu eğitim kurumları dışında zorunlu hallerde de uzaktan eğitim modeli kaçınılmaz olmuştur. Şu an tüm dünyanın yaşadığı pandemi sürecinde uzaktan eğitim zorunlu olarak uzaktan olmuştur. Bu dönemde bazı problemler ve eksiklikler yaşanmıştır. Bunların başında uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ile öğretmenin ayrı ortamlarda derse katılması olmuştur.

Uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim arasındaki en önemli fark öğrenci ve öğretmenin öğrenme sırasında sınıf ortamından uzak olmasıdır. Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler bireysel olarak ders planlaması yapıp kendi eğitim öğretim sürecini bireysel takip edebilir fakat yüz yüze eğitimde öğretmen kontrolünde okul ve derslik ortamında toplu ders planlanması yapılarak takip edilir. Yüz yüze eğitimde teknolojik aletler öğrencilerin konuyu daha iyi kavraması için sınıf içinde ya da sınıf dışında yardımcı kaynak olarak kullanılır. (TEDMEM, 2020). Uzaktan eğitim modeli zorunlu hallerde önemli çözüm araçlarından biridir. Çünkü öğrencilerin hiç ders yapmaması uzaktan eğitim sürecinden yaşanan aksaklıklar olsa da tamamen ders ortamından kopmaması için önemlidir.

Uzaktan eğitim modeli ile yüz yüze eğitim modeli arasındaki olumlu olumsuz yönleri konusunda birçok araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin başarı durumu ile yüz yüze yapılan eğitim modelinde öğrencilerin başarı durumu net bir biçimde tespit edilememiştir. Bu yüzden uzaktan eğitimin ya da yüz yüze eğitimin başarılı ya da başarısız diyebilmemiz mümkün değildir. Daha önce yapılan araştırmalar farklı öğrenci ve öğretmen modellerinde farklı beceri ve yetenekleri tespit etmek için yapılmıştır. Aniden ortaya çıkan salgın süreçlerinde hızlı bir şekilde hazırlanmış eğitim programının uzaktan eğitim modelinde öğrencilerin başarı düzeyini ortaya koyması mümkün değildir. Uzaktan eğitim modeli doğru kullanıldığı zaman doğru araçlar kullanılarak öğretmen ve öğrenci üzerindeki başarıyı artırmaya yönelik kullanılan teknolojik aletler uzaktan eğitim modeline olumlu sonuçlar sağlayabilir. Burada en önemlisi uzaktan eğitim modelinde bütün öğrencilere eşit bir şekilde ulaşılmasıdır. Diğer bir ifade ile uzaktan eğitim alan öğrencilerinde yüz yüze eğitim alan öğrencilerinde derse katılım sorumluluğu vardır. Bu sorumluluğun yerine getirilmemesi uzaktan eğitimi olumsuz

yönde etkilemektedir (TEDMEM, 2020).

Pandemi sürecinde uzaktan eğitim modeline hızlı bir şekilde geçilmesi veli öğrenci ve öğretmeni olumsuz yönde etkilemiştir. Pandemi döneminde eğitime ara verilmesi başta öğrenci, öğretmen ve velileri tedirgin etmiş ve uyum sürecinde bazı sıkıntılar yaşanmasına sebep olmuştur. Yaşanan bu problemlerin başlıca sebepleri daha önce böyle durumların yaşanmaması olarak görülmektedir. Birçok afette olduğu gibi alınan tedbirler salgın sürecinde de alınması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Okulların pandemi döneminde kapatılıp yerini uzaktan eğitime bırakması öğrenci öğretmenlere her boyutta bazı sorumluluklar yüklemiştir (Huber ve Helm, 2020). Sonuç olarak uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim modellerinin arasındaki fark kesin olarak tespit edilememiştir. Kesin olarak tespit edilmesi için uzaktan eğitim döneminde bütün öğrencilerin eşit şartlarda eğitim alması sağlanması gerekir. Aslında buradan çıkartacağımız sonuç öğrencilerin uzaktan eğitim modelinde yaşadığı problem ve eksiklikler giderilerek araştırma yapılması bu araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuç uzaktan eğitimin başarı derecesini belirleyecektir.

Uzaktan eğitim modeli sınıf ortamından uzak olduğu için öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından biraz soğuk bakılmaktadır. Bu yüzden uzaktan eğitim modeline ön yargı çok fazladır. Öncelikle yapılması gereken uzaktan eğitim modelinde kullanılan materyal, araç gereç, öğretmen politikası ona göre öğrencilerin aldığı uzaktan eğitim aldığı dönemdeki konular üzerindeki başarısını değerlendirip ona göre uzaktan eğitim modeli hakkında yorum yapılması daha doğru olacaktır. Birçok ülkede çeşitli araştırmalar sonucunda uzaktan eğitim hakkında yorumlar yapılmıştır. Yüz yüze eğitime göre uzaktan eğitime karşı başarısız bir tutum olduğu gözlenmektedir (Lau, Yang ve Dasgupta, 2020). Üst paragraflarda ifade ettiğimiz gibi uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitim arasındaki başarının ortaya çıkması ön yargıdan uzak bütün öğrencilerin eşit şartlarda aynı eğitimi alıp ve bunun sonucundaki ölçme değerlendirmelere bakılıp bu eğitim modelinin başarı değerlendirilmesi daha doğru sonuç verecektir.

Covid-19 salgın sürecinde birçok ülkenin aynı anda eğitim sistemini askıya almasıyla başlayan uzaktan eğitim modeli bir mecburiyet arz etmiştir. Öğrencilerin tamamen eğitimden kopması ve uzun bir süre hiçbir eğitim alamaması daha büyük zararlar verecekti uzaktan eğitim modelinin hızlı bir şekilde devreye alınıp öğrencilerin tamamen bilgisiz kalması önlenmiştir. Bütün ülkeler sağlık yönünden

alınan tedbirlerin yanı sıra birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında birçok tedbir alınıp bu süreçte eğitim camiasında oluşabilecek problemler minimize edilmeye çalışılmıştır (Telli ve Altun, 2020).

2.1.5. İlgili Araştırmalar

Yapılan araştırmanın bu kısmında Türkiye’de ve yabancı ülkelerde yapılan çalışmalara değinilmiştir. Bu şekilde araştırmanın diğer yapılan çalışmalarla bir bütün olarak görülmesi amaçlanmıştır.

2.1.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bakırcı, Doğdu ve Artun (2021)’ nın “Covid-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitim Sürecinde Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Mesleki Kazanımlarının ve Sorunlarının İncelenmesi” isimli çalışmalarının amacı, covid-19 salgın hastalık döneminde uzaktan eğitim uygulamasında fen bilgisi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerinin ve problemlerinin araştırılmasıdır. Bu çalışmada Olgu Bilim (fenomenoloji) deseni esas alınarak nitel yöntem kullanılmıştır. Doğu Anadolu Bölgesi’nde görev yapmakta olan 10 fen bilgisi öğretmeni araştırmaya destek sağlamıştır. Verileri elde etmek için yarı yapılandırılmış mülakat formu katılımcılar tarafından doldurulmuştur. Mülakatlar salgın hastalık nedeniyle uzaktan “Zoom” uygulaması ile sağlanmıştır. Betimsel ve içerik analiz yöntemi ile verilerden faydalanılmıştır. Katılımcılar salgın hastalıkta gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetlerinin öğretmenlik deneyimlerine fayda sağladıklarını vurgulamışlardır. Aynı zamanda teknolojik deneyimlerini geliştirdiklerini ve çeşitli bilgisayar uygulamalarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler iki tane sorundan bahsetmişlerdir. Bu sorunlar öğrenciler ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğrenciler derslere isteksiz katılım sağladıkları etkin sorunlardan biridir. Yanı sıra bilgisayar ve internet erişimi problemi yaşamaktadırlar. Buna bağlı olarak öğrencilerde motivasyon eksikliği oluşmaktadır.

Şahan ve Parlar, (2021)’ ın “Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemler ve Çözüm Yolları” isimli çalışmalarının amacı, covid-19 döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu çalışmada Olgu Bilim (fenomenoloji) deseni esas alınarak nitel yöntem kullanılmıştır. Örneklemi belirlemek için amaçsal örneklem kullanılmıştır. Katılımcılar resmi kurumlarda görev yapan 16 tane ilkokul sınıf öğretmeninden

oluşmaktadır. Bu öğretmenler Nisan 2020 ile Ağustos 2020 döneminde 1-4. sınıf derslerini okutmuşlardır. Verileri elde etmek için yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda öğrenci ve öğretmenler için Hibrit Model Eğitimi'nin verimsiz olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler EBA platformunun içerik olarak genişletilmesini düşünmektedirler.

Fidan, (2020)'nin "Covid-19 Belirsizliğinde Eğitim: İlkokulda Zorunlu Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasının amacı covid-19 salgının ardından uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşlerini incelemektir. Bu çalışmada Olgu Bilim (fenomenoloji) deseni esas alınarak nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmaya Ankara'nın Yenimahalle ilçesinde 2019-2020 yılında görev alan sınıf öğretmenleri katılmıştır. Verileri elde etmek için görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İncelemenin olumlu ve olumsuz sonuçlar elde edilmiştir. Kısa vadeli ve uzun vadeli olmak üzere iki temada toplam 11 adet kod vardır. En çok vurgulanan olumlu yön sosyal ve akademik kodlardır. Olumsuz yönlerde ise genel ve bireysel kodlara en sık rastlanmıştır. Ve son olarak erişim sorunu genel olumsuzluklar temasında en çok vurgulanan olumsuz yön olmuştur.

Kale ve Demir, (2020)'in "Öğretmen Görüşlerine Göre, Covid-19 Küresel Salgını Döneminde Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi" isimli çalışmalarında covid-19 salgın hastalık döneminde öğretmenlerin zorunlu uzaktan eğitim görülen zaman aralığındaki görüşlerini ortaya koymayı, uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada örnek olay yani durum çalışması yapılmıştır. Katılımcılar Ankara'da resmi ve özel eğitim kurumlarında (okulöncesi, ilkokul ve ortaokul) görev yapan 44 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu online ortamda uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda öğretmenlerin çoğu kendini uzaktan eğitim konusunda yeterli ve bir kısmı orta düzeyde yeterli görmüştür. Deneyim konusunda kendini yeterli görmeyen öğretmenler ise uzaktan eğitim sürecinden bireysel olarak gelişme gördüklerini ve yeterliliklerinde artış olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların yarısı altyapının yeterli olduğunu düşünmektedir. Diğer kısmı iste mevcut imkânlardan dolayı doğan eksikliklerden ötürü uzaktan eğitim erişim konusunda sıkıntı olduğunu belirtmiştir. Online olarak verilen eğitimlerde göz teması kurulamadığı ortaya konulmuştur.

Sezgin, (2021)' nin "Acil Uzaktan Eğitim Sürecinin Analizi: Öne Çıkan Kavramlar, Sorunlar ve Çıkarılan Dersler" isimli çalışmasında covid-19 salgın sürecinde dünyada uygulanmış AUE incelemeleri yapılmıştır. Acil uzaktan eğitim döneminde bazı betimsel-tanımlayıcı veriler incelenmiştir. Bunabağlı olarak sorunlar, kavramlar ve çözüm önerilerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Toplamda 2535 araştırmaya ulaşılmıştır. Bunlardan 252'si detaylı incelenmiş olup 152'si analize edilmiştir. Bu süreçte tematik analiz ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Salgın dönemi boyunca öne çıkan beş kavram vardır, yaşanan sorun ve kısıtlar kategorisinde on bir kavram mevcuttur.

Kavuk ve Demirtaş, (2021)'in "Covid-19 Pandemisi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde Yaşadığı Zorluklar" isimli çalışmalarında öğretmenlerin, Covid- 19 salgın hastalıklarına ilişkin bilgilerini, uzaktan eğitim uygulamasında yaşadıkları problemleri ortaya çıkarmayı ve Pandeminin mesleklerine etkisini değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada Olgu Bilim (fenomenoloji) deseni esas alınarak nitel yöntem kullanılmıştır. Katılımcılar 43 öğretmen tarafından oluşmaktadır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenler öğrencilerin teknoloji konusunda büyük oranda yetersiz olduklarını ve internet erişiminde zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler EBA uygulamasının yetersiz, öğrencilerin aktif katılım sağlamadıklarını, fırsat eşitsizliğini ve velilerin dâhil olamamalarını vurgulamışlardır.

Avcı ve Akdeniz, (2021)'in "Koronavirüs (Covid-19) Salgını ve Uzaktan Eğitim Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar Konusunda Öğretmenlerin Değerlendirmeleri" isimli çalışmalarında çeşitli branşlardaki öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulama döneminde gerçekleştirdikleri online eğitimler hakkındaki düşünceleri ve ilgili düşüncelerin betimlenmesini ve değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından 14 sorulu form aracılığı ile veriler toplanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Sonuç olarak öğretmenlerin teknolojik altyapı konusunda ve internet ile yaşadıkları problemler ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda fırsat eşitsizliğinin gündeme geldiği vurgulanmıştır. Velilerin ve öğretmenlerin pandemi döneminin başında uyum sağlama problemleri yaşadıkları önemli sorunlardan birisidir.

Saygı, (2019) “Covid-19 Pandemi Uzaktan Eğitim Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar” isimli çalışmasında covid-19 salgın döneminde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimde karşılaştığı problemleri ortaya çıkarmak ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmaya Karatay ilçesinde görev yapan 40 tane sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veriler anket uygulaması aracılığı ile ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak teknolojik olarak eksiklikler olduğunu, öğrencilerin derslere az katılımı olumsuz yönlerdir.

Çoşkun Keskin, Şentürk, Ömer ve Dursun (2021)’ nun “Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Yaşadığı Problemler: Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Örneği” isimli çalışmalarının amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreci boyunca karşılaştıkları sorunları, sorunlara buldukları çözüm yöntemleri ve bu sürecin ev ve aile ilişkilerine etkisini incelemektir. Bu çalışmada olgu bilim (fenomenoloji) deseni esas alınarak nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmaya 2020-2021 yılında İstanbul, Düzce ve Sakarya ilinde devlet okulunda görev yapan 15 sosyal bilgiler öğretmeni katılmıştır. Buokullar sosyo-ekonomik koşullara sahip devlet okullarıdır. Çalışmada içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunları veli, okul yönetimi, öğrenci ve öğretim süreci başlıklarıyla ifade etmişlerdir.

Sarı ve Nayır, (2020) “Pandemi Dönemi Eğitim: Sorunlar ve Fırsatlar” isimli çalışmalarında covid-19 salgın dönemini uluslararası raporlarda eğitim yönünden inceleyerek, ortaya çıkan problemleri ve ortaya çıkan fırsatları belirlemeyi amaçlanmaktadır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma kullanılmıştır. Kaynak olarak OECD raporları, UNESCO ve Dünya Bankası raporları detaylı olarak incelenmiştir. Sonuç olarak öğrenme -öğretme süreciyle ilgili problemler, paydaşlardan kaynaklanan problemler, sağlık ve teknolojik sorunlar ve diğer başlıklar altında toplanmıştır. Covid-19 pandemi dönemi eğitim açısından problemler ortaya çıkartsa bile birlikte yeni fırsatlar getirmiştir.

Arslan ve Şumuer, (2020)’in ”Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları” isimli çalışmalarda covid-19 salgın hastalık döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada karma yöntem

kullanılmıştır. Bu çalışmaya çeşitli görevlerde bulunan 381 öğretmen katılmıştır. Bu araştırmada kullanılan veriler online yöntem kullanılarak nitel ve nicel yöntemler kullanılarak elde edilmiştir. Kapalı uçlu soruların analizi için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Açık uçlu sorular için içerik analizinden faydalanılmıştır.

Ağır, (2007)'in “Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının” isimli çalışmasında özel ve devlet okullarında görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumları belirlenmeye çalışılmış ve uzaktan eğitim teknolojilerine karşı izlenimlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Katılımcılara araştırmacı tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Bu ölçek 2006–2007 yılında 10 tane farklı okul olmak üzere Balıkesir’de görev yapmakta olan toplam 238 öğretmen uygulanmıştır. İlkokul öğretmenlerinin tutum düzeyleri olumlu olmak üzere orta değere yakın çıkmıştır. Öğrenim durumunun, cinsiyetin, branşın ve çalışılan kurumun tutum kategorisinde anlamlı bir farklılık göstermediği sonucu çıkmıştır. Yanı sıra mesleki kıdemlerine bağlı olarak tutumların anlamlı bir şekilde değiştiği ortaya çıkmıştır. Mesleki kıdemleri 0-5 yıl arası olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik olumlu tutum göstermektedirler.

2.1.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Hansen, Klusmann ve Hanewinkel, (2020) “Ruh hali: Pandemide öğretmen sağlığı” isimli çalışmalarında covid-19 döneminde öğretmenlerin günlük okul hayatıyla ilgili ruh hallerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu araştırma öğretmenlerin yaşamış olduğu stres anındaki ve çalışma koşullarındaki duyguların çalışmalarını nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu inceleme Ren-Vestfalya'daki öğretmenlere online olarak uygulanmıştır. Bu anket çeşitli okullarda 2.300 öğretmene uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda öğretmenlere fazla sorumluluk yüklediği tespit edilmiştir. Öğretmenler kendi adlarına endişe duydukları kadar öğrencilerin akademik ve sosyal becerileri konusunda endişe duymuşlardır. Okulda görev yapmakta olan her dört öğretmenden birinin tükenmişlik sendromları gösterdiği gözlemlenmiştir.

Dreer ve Kracke, (2021) “2020 Korona karantinasında Öğretmenler” isimli çalışmalarında olağandışı durumlarda öğretmenlerin bakış açılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu anket toplamda Thüringdeki 1263 öğretmene uygulanmıştır.

Anket sonucuna göre öğretmenler hem klasik materyal ile uzaktan eğitim derslerini yürütmüşlerde hem de dijital yöntem olan PDF ve mail yolu aracılığı ile derslerini desteklemişlerdir. İş doyum konusunda öğretmenler orta derece stresli çıkmıştır. İş memnuniyeti ise orta derecenin üstündedir. Uzaktan eğitimin ani bir şekilde gelmesi öğretmenlerin hazırlıksız yakalanmasına sebep olup bu sürece alışması zaman almıştır. Sosyalleşmenin daha az olduğu ortamda sınırlı bir şekilde ekran başından eğitimi sürdürmek stresi arttırmaktadır diye yanıtlamıştır katılımcılar. Bu olumsuz yönler dışında bazı olumlu yönlerden de bahsedilmiştir. Bunlar trafikte geçirilen gereksiz zamandan tasarruf etme açısından okulda geçirilen ders süresini artırma anlamında olumlu yönlerdendir.

Eichhorn, Tillmann, Müller ve Rizzo, (2020)'nin “Korona döneminde öğretim: okulların kapanması sırasında öğretim faaliyetlerinin incelemesi” isimli çalışmalarına farklı okul türlerinde görev yapan 60'tan fazla öğretmenle görüşme yapılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma salgın hastalık sürecinde öğretmenlerin eğitim açısından nasıl etkilendiğini ortaya koymaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Üçüncü bölümde araştırmanın modeline, veri toplama teknikleri ve araçlarına, veritoplama araçlarının, araştırma süreci ve araştırmacının verileri analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel bir durum çalışmasıdır. İlkokul sınıf öğretmenlerinin salgın sürecinde yaşadıkları sorunların incelendiği bu çalışmada aynı zamanda nitel yöntemin olgu bilim deseni kullanılmıştır. Yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin salgın sürecinde yaşadıkları sorunları açık bir şekilde dile getirmelerine imkân sağladığı için nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma türünden olan fenomenolojik desen kullanılmıştır. Fenomenolojik desende bireyler kendi bakış açılarına göre algı ve deneyimlerini ön plana çıkarmaktadırlar (Ersoy, 2016). Olgu bilim tecrübe ve deneyimlerin üzerinde çalışan bir yöntemdir (Baltacı, 2019). Olgu bilim yöntemin amacı, katılımcıların konuyla ilgili tecrübelerini sentezleyerek durum hakkında genel bir sonuca varmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Fenomenolojik deseninin tercih edilmesinin sebebi, salgın sürecinde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları belirlemektir.

3.2. Veri Toplama Teknikleri ve Araçları

Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Fenomenolojik araştırmalarda veri toplama aracı olarak ilk başta gelen yöntem görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Yarı yapılandırılmış görüşme türünde katılımcılara önceden hazırlanmış sorular yöneltilir. Görüşme soruları katılımcılara aynı sıralama ile iletilir. Katılımcıların sorulan soruların dışında yanıt vermesinde bir problem yoktur (Berg ve Lune, 2015).

Araştırmacı, katılımcılar ile görüşme esnasında tecrübelerini, düşüncelerini, davranışlarını, değerlendirme ve anlayış yapısını çözmeye çalışır. Araştırmanın şeffaflığı açısından katılımcılara yöneltilen sorulara düzgün cevap vermek, araştırma yapan kişinin ilk görevidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırma sürecinde verilerin toplanması için kişiler ile kurulan iletişim tekniği ilgi çekici bir yöntemdir. Kullanılan yöntem sayesinde görüşme yapılan kişilere sorulan sorulara karşı verdikleri cevapların niteliği, bakış açıları ve bu sorular sayesinde öğrenmek istedikleri sonuçlar için iletişim kurmak ideal bir yöntemdir (Berg ve Lune, 2015).

Araştırmacılar tarafından geliştirilen “Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler” isimli görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda öğretmenlere yöneltilen sorular 17 madde halinde oluşturulmuştur. Hazırlanan bu görüşme soruları sınıf öğretmenliği alanında üç öğretim üyesiyle tartışılmıştır. Daha sonra değerlendirilmiş ve taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Son olarak soru adedi 12 ye düşürülmüştür. Araştırma kapsamında öğretmenlerle yapılan görüşmelerin süresi, 20 ile 30 dakika arasında değişmiştir. Görüşmelerde her bir öğretmene bir kod numarası verilmiş ve öğretmenlerin ifadeleri analiz edilmek üzere, görüşmeler kayıt alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında Ankara, Aksaray, Çorum, Kırıkkale ve Kayseri ilinde görev yapan 40 sınıf öğretmeni ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılacak öğretmenler ile iletişim kurulup araştırma hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

Araştırmaya katılım sağlamayı kabul eden gönüllü öğretmenlere görüşme soruları yöneltilmiştir. Görüşme esnasında ses kaydı alınacağı katılımcılara bildirilip katılımcıların bu hususta onayları alınmıştır.

Tablo 1. Veri Toplama ve Analiz Sürecinde Yapılan İşlemler

Tarih	Yapılan İşlem
Mart 2021	Veri toplama aracı olarak “Görüşme Formu” tasarlanması ve uzman görüşünün alınması
Nisan 2021	Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu onayının çıkması
Nisan 2021	Verilerin toplanılmaya başlanması
Temmuz 2021	Veri toplama sürecinin sonlanması
Ağustos 2021	Verilerin analizi yapılmaya başlanması ve elde edilen verilerin tablollaştırılması
Ağustos 2021	Verilerin analiz edilmesi
Eylül 2021	Raporlaştırma

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubunu Ankara, Aksaray, Çorum, Kırıkkale ve Kayseri ilinde görev yapan 40 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 2.’ de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Çalışma Grubu	f	
Cinsiyet	Kadın	25
	Erkek	15
Medeni Durum	Evli	20
	Bekâr	20
Yaş	20-25 Yıl	7
	26-30 Yıl	17
	31-35 Yıl	4
	36-40 Yıl	8
	41-45 Yıl	2
	46-50 Yıl	1
	51 yıl ve Üzeri	1
Eğitim Durumu	Ön Lisans	1
	Lisans	31
	Yüksek Lisans	8
	Doktora	-

Hizmet Süresi	0-5 Yıl	25
	6-10 Yıl	2
	11-15 Yıl	8
	16-20 Yıl	3
	21-25 Yıl	-
	26 yıl ve Üzeri	2
Kariyer Basamağı	Öğretmen	39
	Uzman Öğretmen	1
Görev Yaptığı Okul	Devlet	20
	Özel	20
Öğretmenlik Yaptığı Sınıf	1. Sınıf	19
	2. Sınıf	4
	3. Sınıf	12
	4. Sınıf	5

2020 - 2021 eğitim öğretim yılında farklı yaş, cinsiyet, kıdem ve şubelerde görev yapan sınıf öğretmenlerine ulaşılarak öğretmenlerin verdiği yanıtlar ile elde edilen veriler doğrultusunda doğru genellemeler yapılması amaçlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ulaşmak temel amaçtır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu amaçla toplanan verilerden ortak kavramlar kodlanarak temalar ve bu temalar içerisinde bulunabilecek alt temalar oluşturulmaya çalışılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından farklı kodlanmış ve temalar ortaya çıkarılmıştır. Kodlar birkaç kez kontrol edildikten sonra temalar ortaya çıkarılmıştır. Son olarak tema ve kodlamalara bağlı tablolar oluşturulmuştur. İçerik analizi aşağıda belirtilen sıralama şeklinde yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Verilerin Kodlanması: Araştırma yapan kişi ortaya konan verileri inceler, inceleme sonucunda çeşitli bölümlere ayırır ve bölümlere ayrılan bilgilerin hangi anlamları ifade ettiğini bulmaya çalışır. Ortaya çıkan anlamlı bölümler araştırmacı tarafından kodlama yapılarak isimlendirilir. Araştırmanın bu bölümünde 8 alt boyut (alt tema) toplamda 139 kod belirlenmiştir. Bu kodlar Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de verilmiştir.

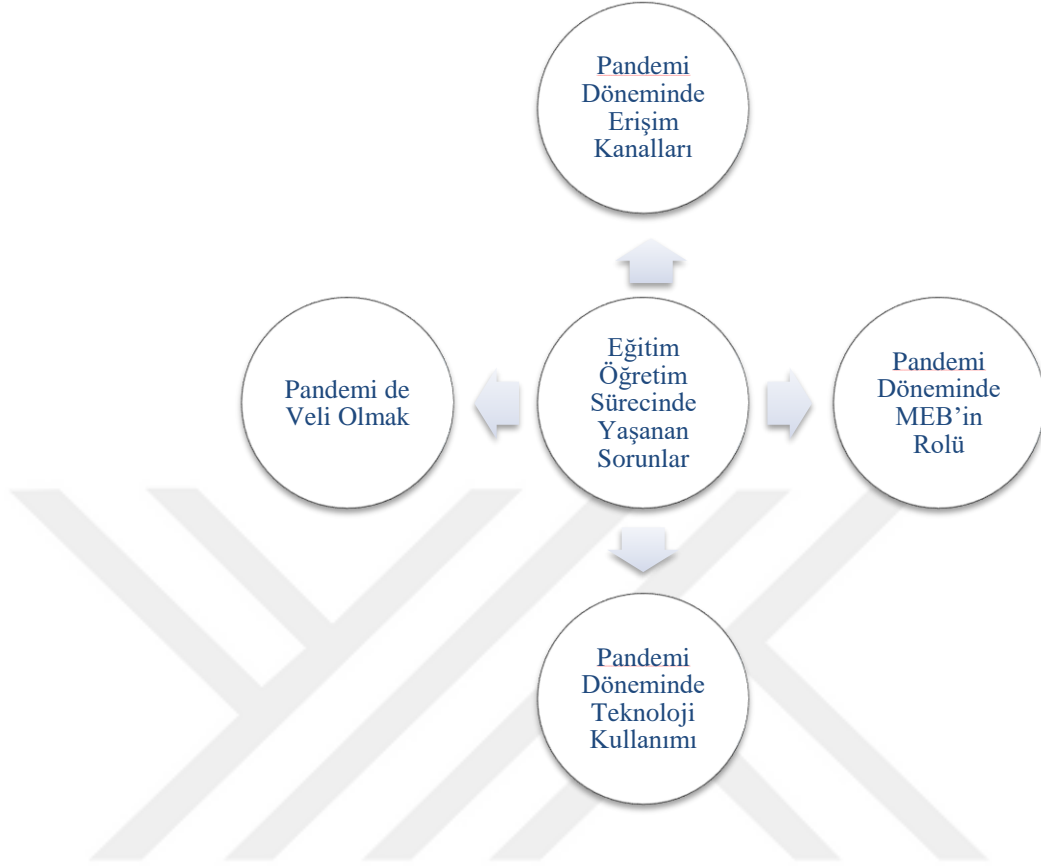
Temaların Bulunması: Araştırmada elde edilen veriler belirli kategoriler altında birleşerek genel başlıklar halinde temaları oluşturmaktadır.

Tablo 3. Bulgular Doğrultusunda Oluşturulan Temalar

TEMALAR	ALT TEMALAR
Eğitim Öğretim Sürecinde Yaşanan Sorunlar	<ul style="list-style-type: none">• Pandemi Döneminde Erişim Kanalları• Pandemi Döneminde MEB'in Rolü• Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı• Pandemi de Veli Olmak
Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar	<ul style="list-style-type: none">• Pandemi de Öğretmen Olmak
Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar	<ul style="list-style-type: none">• Pandemi de Öğrenci Olmak
Neler Yapılabilir	<ul style="list-style-type: none">• Öğrenme Kayıplarını Önleme• Okul Yönetici Tarafından İletişim ve Motivasyon

Tablo 3'de araştırmaya katılan öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonunda içerik analiziyle ulaşılan temalar ve bu temaların alt boyutları (alt temaları) yer almaktadır. Öğretmen görüşlerine dayalı olarak elde edilen bulgular değerlendirildiğinde 4 tema ve bu temalara ilişkin 8 alt tema belirlenmiştir. Aşağıda görüşme sonuçları her bir tema ile ilgili olarak öğretmenlerinde görüşlerine doğrudan atıflar yapılarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Şekil 1. Eğitim Öğretim Sürecinde Yaşanan Sorunlar

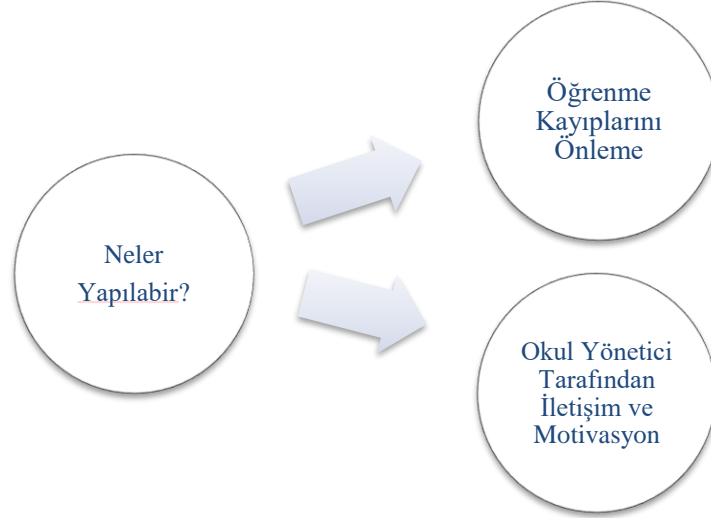
Şekil 2. Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar

Şekil 3. Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar

Şekil 4. Neler Yapılabilir?

Verilerin Kodlara, Kategorilere, Temalara Göre Düzenlenmesi ve Tanımlanması: Araştırmacı elde ettiği verileri detaylı ve tematik kodlama sistemini kullanarak düzenli bir yapı oluşturur. Daha sonra bu düzenli yapıyı altyapı sayarak elde edilen verileri tekrar düzenleme yolunu tercih eder. Verilerin tekrar düzenlenmesi detaylı ve tematik kodlamanın tekrar gözden geçirilerek sağlamlasını gerektirir. Elde edilen verilerin tekrar düzenleme aşaması araştırma yapan kişinin yeni bulgulara erişmesini ve bu bulguları yorumlamasını sağlar. Bu aşamadan sonra elde ettiği bulguları okuyucu kitlesinin anlayacağı bir dili kullanarak tanımlaması, açıklaması ve sunması önemlidir.

Bulguların Yorumlanması: Detaylı bir şekilde tanımlanan ve sunulan veriler araştırma yapan kişi tarafından yorum yapılarak sonuca ulaşılır. Araştırma yapana kişi öğretmenler ile yapılan görüşmeler esnasında aktif olarak bulunduğu için veriler üzerinde tecrübesi ve yorumları önemlidir. Fakat yaptığı yorumlar araştırma konusu ile uyumlu ve destekleyici olması gerekir.

Araştırmacı tarafından elde edilen veriler tablolar kullanılarak sunumu yapılmıştır. Araştırma yapan kişi öğretmenlere sunduğu görüşme formundaki ses kaydı cevaplarını inceleyerek ortaya çıkan sonuçlardan tablo ve temalar oluşturmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenlerin kimlik gizliliği açısından (Ö1'den Ö40'a kadar) kodlar verilmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular temalar, alt temalar ve kodlara ayrılarak yorumlanmıştır. Araştırmacı tarafından elde edilen veriler, alan uzmanı iki akademisyenin görüşlerine başvurularak güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Görüşme sonucunda oluşturulan temalar ve kodların analizi iki bağımsız değerlendirmeciye sunulmuş onlardan alınan dönütler sonrasında yapılan eşleştirmeler uyuşum yüzdeleri ile de hesaplanmıştır. Çünkü Miles ve Huberman (1994), betimsel ve içerik analizlerin kullanıldığı araştırmalarda farklı araştırmacılarla kodlanıp kodlamalar arasındaki uyuşum güvenilirliğine bakılması ve bu yüzdenin %70 ve üzerinde olması gerektiğini ifade etmiştir (Akt: Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 20). Bunun için kullanılan formül şu şekildedir. $P = \frac{Na}{Na + Nd} \times 100$. Bu formülde P, Uyuşum yüzdesi; Na, Uyuşum miktarı; Nd, Uyuşmazlık miktarıdır. Yapılan bu çalışmada belirlenen uyuşum yüzdesi ise %86 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın verileri kategorize edilerek bulgular tespit edilmiştir. Bulgular tablolarda yüzdeler şeklinde verilmiş, sonrasında yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin salgın sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin olarak yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular sunulmuştur. Görüşme sonucu elde edilen veriler üzerinde yapılan içerik analizinin kodlama ve temalaştırma süreci sonunda araştırmacılar tarafından dört tema ve bu temalara ilişkin 8 alt tema belirlenmiştir. Bu temalar ve temalara ilişkin alt temalar Tablo 3.' de verilmiştir.

Aşağıda elde edilen veriler kullanılan tema ile öğretmenlerinde görüşleri alınarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

4.2. Eğitim Öğretimde Yaşanan Sorunlar İle İlgili Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenlerden elde edilen verilere dayalı olarak en fazla alt tema ve kodların oluşturulduğu tema “Eğitim Öğretimde Yaşanan Sorunlar” adı altında toplanmıştır. Bu temada genel olarak öğretmenler erişim bağlantı sorunu yaşadığını, MEB’in hazırlıksız yakalandığını ve velilerin öğrencilere yeterince destek sağlamadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenler pandemi döneminde MEB’in bu süreçte nasıl bir rol aldığı konusunda görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4. Eğitim Öğretim Sürecinde Yaşanan Sorunlar

TEMA	ALT BOYUTLAR	f	
EĞİTİM ÖĞRETİM SÜRECİNDE YAŞANAN SORUNLAR	Whatsapp	57	
	Telefon	35	
	Zoom	22	
	EBA	7	
	Pandemi Döneminde Erişim Kanalları	Sosyal Medya	3
		Yüz yüze	3
		Telegram	2
		Youtube	1
		Okulistik	1
		Küresel Online Site	1
		Video Paylaşımı	1
		İyi Kriz Yönetimi	6
		Teknoloji EBA İmkânı	5
		İnternet Desteği	5
		Hazırlıksız	5
		Kitap Desteği	3
	Pandemi Döneminde MEB'in Rolü	Tablet Dağıtımı	2
		İyi Planlık	1
		Destek Hizmet İmkânı	1
		İnternet Problemi	1
	Donanımsızlık	1	
	Bütçe Yetersizliği	1	
	Uzun Tatil Verilmesi	1	
	Teknoloji Altyapı Problemi	1	
	Erişim ve Bağlantı Problemi	15	
Pandemi Döneminde Teknoloji Kullanımı	Yeni Teknolojik Beceri Kazanma	8	
	Yetersiz Donanım	2	
	Planlık	1	
	Öğrenciyi Destekleme	1	
Pandemi de Veli Olmak	Veli Destek Sağlamama	2	
	Öğrenciyi Müdahale	1	
	Kaygı	1	
	Çocukları ile daha fazla vakit geçirme	1	

Tablo 4’de de görüldüğü üzere öğretmenlerin çoğu MEB’in olumlu yanlarından bahsetmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak öğretmen görüşleri “*MEB bu zorlu süreçte eğitim döneminin en az aksaması konusunda iyi bir kriz yönetimi gerçekleştirdiğini düşünüyorum*” (Ö3). “*Her zaman ve her koşulda MEB her konuda yetismeye çalıştı. Gerek tablet dağıtımı gerekse EBA TV sayesinde yaşanan zorlu süreç bir nebze de olsa düşürülmeye çalışıldı*” (Ö6). “*Pandeminin seviyesine göre önlemler zaman zaman hafifletildi ya da arttırıldı. Ve her konuda destek hizmetler*

verildi” (Ö33). “Okulun yönetimi ve öğretmenleri olsun herkes derslerin aksamaması için çocukların eğitim hayatından uzak kalmaması için emek sarf ettiğini düşünüyorum. Bu konuda her daim başta MEB olmak üzere her desteği verdiğini düşünmekteyim” (Ö23). “MEB’ in uzaktan eğitim uygulamasını iyi yönettiği iyi düzenlediğini düşünüyorum. EBA uygulaması da verimliydi. İnterneti olmayan öğrenciye internet desteği sunulmasının çok büyük katkı olduğunu düşünüyorum”(Ö13). “MEB’ in eğitim öğretim süreçleri boyunca pandemi dönemi içerisinde gerek EBA TV, gerek EBA bilişim ağı üzerinden öğrenciler ile bağın kopmadan ilerlemesi için destekte bulunulması, öğrencilerin eksiklik düzeylerini minimuma indirmede fayda sağlamıştır” (Ö35). “MEB tablet ve internet katkısı vererek ulaşamayan öğrencilere bu sürecin içerisinde tutmaya çalıştı. Öğretmen ve öğrenciler için elinden geldiği kadar her koşulda destek olduğunu söyleyebilirim” (Ö36). “İnternet desteğinin çok iyi olduğunu ve bunun avantajları çok fazla oldu. İmkânı olmayan çocuklar bu sayede eğitimlerinden uzak kalmamış oldu” (Ö39). “Bu sıkıntılı süreçte MEB’ in dağıtmış olduğu kitapların çok faydasını gördük” (Ö40). “Pandemi döneminde dağıtılan ücretsiz dördüncü sınıf test kitapları çok başarılıydı. Vakaların artış hızına göre okulların açılıp kapatılma durumları isabetliydi” (Ö25). Görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu MEB in olumsuz yönü olarak “hazırlıksız” alt temasında görüş belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak “Başarılı zamanlarda okul açıp kapatıldığı kanısındayım. Yalnız bu ani kapanmadan dolayı EBA TV’nin alt yapısının yeterli olduğunu düşünmüyorum. EBA ele alınarak düzenleme yapılması gerektiğinin kanısındayım” (Ö11). “Uzaktan eğitim için yeterli teknolojiye ve kullanımına hem öğrenciler hem veliler hem de öğretmenler olarak yeterli seviyede bilgi sahibi değildik. Bizler gibi MEB in de çok yeterli olduğunu düşünmüyorum” (Ö36). “Pandemi sürecinin oluşturduğu sorunlardan kaynaklı olarak okullar tatil edildi ve olması gerekenin bu olduğuna inanıyorum. MEB gerekli tedbirleri aldı. Bu kısımda eğitim sistemimizin online eğitime alışkan olmaması herkesi tecrübesiz olması zorlaştırdı. MEB tarafından sağlanan desteklerde ben sadece EBA sistemini görebiliyorum. O sistemde yoğunluktan dolayı kullanılmadı. Her öğretmen maalesef kendi sistemini bir şekilde oluşturmak zorunda kaldı” (Ö37).

Tablo 4’ de de görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerimiz “Pandemi döneminde veli olmak” alt teması hakkında az görüş belirtmişlerdir. Bu zorlu süreçte öğretmenlerimiz veli desteğinin ne kadar önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda;

“Uzaktan eğitimde öğrencilerin kontrolünü sağlamak biz öğretmenlerin en büyük problemydi. Ekran başından ders anlatmak onlara ulaşmaya çalışmak dikkatlerini toplamaya çalışmak çok zor olmuştur. Bu konuda anne ve babaların desteği bizler için çok önemli” (Ö13). “Uzaktan eğitim sürecinde işimizi zorlaştıran velilerimizdir. Bu süreçte özellikle 1. ve 2. sınıfa giden çocuklar teknolojiyi kullanmakta ve dikkatlerini toplamakta zorluk çektiler. Velilerimizin bir kısmı bu aşamada bizlere yardımcı olurken büyük çoğunluğu maalesef yardımcı olmamıştır” (Ö29) şeklinde görüşlerini ifade etmişleridir.

Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar arasında yer alan “Pandemi Döneminde Teknoloji kullanımı” alt temasında görüşmeye katılan öğretmenlerin çoğu erişim ve bağlantı sorunu hakkında görüş bildirmişlerdir. Olumlu yönde ise kendilerini teknolojik açıdan geliştirdiklerini vurgulamışlardır. Bu konuyla ilgili olarak öğretmen görüşleri *“Okullar ara ara açıldığında canlı derse giremeyen öğrencilerin akademik durumu zorladı” (Ö25). “Öğrencilerin internet bağlantılardaki sorun hiç bitmiyordu. Her gün mutlaka derse bağlantı probleminden ötürü katılamayanlar oluyordu. Sadece öğrencilerin değil bu problem biz öğretmenler içinde geçerlidir. Bizlerde bağlantı problemi yaşıyorduk” (Ö39). “Uzaktan eğitim sürecinde bizler öğrencilerimize ulaşmakta zorlanıyorduk. Genellikle internet problemini öğrencilerimiz öne sürüyordu” (Ö13). “Öğrencilerle bağlantı kurmada yaşanan zorluklar internet elektrik çekiminde yaşanan aksaklıklardan dolayı zorlandık” (Ö6). “Uzaktan eğitimde sistemsel sorunlardan dolayı derse geç kalmalar ve ses problemleri bizi oldukça zorladı. Bu problemler dersin aksamasına neden olmuştur” (Ö14). “Teknolojiyi daha iyi kullanmayı öğrenmek kariyerime katkı sağladı” (Ö3). “Teknolojinin hayatımızdaki yeri ve önemi iyice anlaşılmıştır. Teknolojinin yaygınlaştırması için gerekli müdahalenin yapılması için çaba sarf edilmiştir” (Ö2). “Uzaktan eğitim sürecinde bol bol bilgisayar ve teknolojiyle karşı karşıya kaldığım için bilgisayarda birçok bilgi öğrendim. Rahatlıkla artık bilgisayar üzerinden çeşitli eğitimler ve toplantılar yapabilir duruma geldim. Ayrıca bu dönemde çeşitli anlatım yöntem teknikleri öğrendim. Yine buda benim meslek hayatıma yansıyan bir bilgi ve beceri oldu” (Ö5). “Uzaktan eğitim sistemini tecrübe etmiş olduk. EBA sistemini ve bazı elektronik ders anlatım sistemlerini daha etkin kullanmış olduk. Dijital kitap okuma, kaynak tarama, soru çözümü yapma vb. tecrübelerimiz oluştu. Gelecek zamanlarda online çalışmak, uzaktan eğitim veya evden çalışmak konusunda veliler, öğretmenler yani hepimiz tecrübeler kazandık” (Ö37).*

Tablo 4’de de görüldüğü gibi Erişim Kanallarının en çok kullanılan araç whatsapp olmuştur. İkinci sırada telefon ve üçünü sırada zoom yer almaktadır. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenleri bu alt tema hakkında görüşler belirtmişlerdir. Bu konularla ilişkili olarak öğretmen görüşlerinden bazıları; *“Android uygulamalar üzerinden iletişim sağlandı. Ödevlendirme çoğu zaman whatsapp üzerinden iletildi. Derse katılmayan öğrenciler için telefon ile aramalar yapılarak derse katılımlarını sağlamaya çalıştık. Velileri evde olmayan çocuklara maalesef ki ulaşamadık”* (Ö37). *“Bu süreçte öğrencilerimle gerek whatsapp üzerinden oluşturduğumuz gruplarla iletişime geçtik. Velilerim ile hem whatsapp gruplarından hem de öğrencilerimin bireysel durumunu öğrenmek amacıyla telefon görüşmeleri yaptım”* (Ö1). *“Pandemi döneminde öğrenci ve velilerimle bir whatsapp grubu kurdum. Buradan velilerime yapmaları gerekenleri ya da derste yaptıklarımızı gönderim. Haftalık olarak velilerimle birebir görüşmeler yaptım”* (Ö8). *“Bu dönemde çocukların durumunu, velilerden isteklerimi veli toplantısını tercih etmeyerek, bunun yerine zoom üzerinden yaptığım görüşmeler ile sağladım. Öğrencilerin durumu hakkındaki bilgilendirmelerimi ve velilerimizle iş birliği iletişimi ayrıca telefon grupları üzerinden sağladım”* (Ö5). *“Velilerimle oluşturduğumuz whatsapp grubu sayesinde iletişimimiz kopmadı. Derse katılmayan öğrencilerimin velilerini aradım”* (Ö11). *“EBA ve zoom ağının dışında whatsapp aracılığıyla daha kolay iletişim kurabiliyorduk”* (Ö36). *“Çevrimiçi ileti uygulamaları (whatsapp) üzerinden daima iletişim kurabildik. Öğrencilerim, beni ihtiyaç duydukları zamanlarda telefon ile arayabildiler”* (Ö22) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.3. Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar İle İlgili Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenlerden elde edilen veriler “Öğretmenlerin yaşadığı sorunlar” tema adı altında toplanmıştır. Bu temada genel olarak öğretmenler sanal dersin zorluğundan, iletişim problemlerinden, hazırlıksız yakalandıklarından ve öğrencinin takip zorluğundan bahsetmişlerdir. Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenler, teknoloji beceri artışı ve yeni öğretim teknikleri öğrenimi alt temalarını büyük bir çoğunluğu olumlu şekilde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Pandemi de Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar

TEMA	ALT BOYUTLAR	OLUMSUZ	f	OLUMLU	f	
ÖĞRETMENLERİN YAŞADIĞI SORUNLAR	Pandemi de Öğretmen Olmak	Sanal dersin zorluğu	7	Teknoloji beceri artışı	12	
		İletişim aksaklığı	7	Yeni öğretim teknikleri öğrenimi	8	
		Hazırlıksız	5			
		Takip zorluğu	4			
		Öğrenci motivasyonu	3	Sanal sınıf yönetimi öğrenimi	4	
					Yüz yüze eğitimin önemini fark etme	3
		Sınıf hâkimiyeti	3			
		Donanımsızlık	2			
		Sınıf sayısı azlığı	1	Zaman Yönetimi	2	
				Çoklu bakış açısı	2	
				Zorluklarla başa çıkma	1	
		Öğretim teknikleri eksikliği	1	Sabır öğrenimi	1	
				Öğretmen ve zümre iş birliği	1	
				Eğitim öğretimin devam etmesi	1	
		Plansızlık	1			
Uyum sağlamama	1	Yenilikçi ve bilinçli Problem çözme yeteneği	1			
Verimsizlik	1					
Veli kontrol zorluğu	1					
Süre kısıtlılığı	1					

Öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; “Öncelikle online eğitimin hangi kademelerde nasıl daha kullanışlı olacağını öğrenmiş oldum. Olası bir problemde birçok dijital sürecinde içinde daha rahat bulunabileceğim ve bunun çok yönlü yapısının nasıl kullanabileceğim yönünde katkı sağladı”(Ö1). “Bilgisayar kullanımı ve öğrencilere her an ulaşım eksiklerimizi kapatabilmek adına planlar yapabiliyoruz. Katılım sağlayabildiğimiz sürece bilgisayar ve program kullanımıyla daha bilgi sahibiyiz ve bunu öğrencilerimize katkı sağlayabiliyoruz” (Ö36). “Pandemi sürecinde küresel online, zoom gibi uzaktan eğitim programlarını kullanmayı öğrendim” (Ö8). “Uzaktan eğitim açısından teknolojiyle daha yakından ilgilenmek ve araştırmak olumlu katkı sağladı. Yüz yüze eğitim modelinde ders içerisinde kullandığımız materyaller arasında teknoloji ön planda değildi uzaktan eğitim modeli ile teknolojiyi 1. Sırada kullanma ihtiyacı duyduk” (Ö13). “Öğretmenlerin bilgisayar, tablet, internet kullanımı, uzaktan eğitim programları gibi materyalleri daha fazla kullanması teknolojik anlamda gelişmesini sağladı” (Ö11) şeklinde görüşlerini ifade

etmişlerdir.

Tablo 5’ de görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun yeni öğrenim tekniklerini öğrendiklerini kendilerini olumlu yönde etkilediğini düşündükleri görülmektedir. Bu konularla ilişkili olarak öğretmen görüşlerinden bazıları; *“Süreçte gerekli olan becerilere pandemi öncesinde de hâkimdim ancak bu süreçle beraber daha farklı ve çeşitlilikteki uygulamaları derslere katma fikrinin öğrencilerde derse ilgiyi ve motivasyonu artırdığını gözlemleme fırsatı buldum. Özellikle ödevlendirmeyi bilişim teknolojileri alanında çeşitlendirmeye çalışıyorum”* (Ö22). *“Öğrencilerin dikkatlerini çekmek için kendi kendime hikâyeler oluşturdum ve bunlar normal eğitimde kullandığım yöntemlerden farklı oldu. Sınıf yönetimi konusunda da online bir sınıfta sınıfı daha rahat nasıl kontrol edebileceğimi keşfetmiş oldum. Öğrencilerimizin yaşları küçük olduğu için onlara normal şartlarda bir şey anlatırken tahtaya kaldırıp gösterip yaptırmadan, drama dan ve buna benzer öğretim yöntemlerinden yararlanıyorum”* (Ö8). *“Uzaktan eğitim sürecinde bol bol bilgisayar ve teknoloji ile karşı karşıya kaldığım için bilgisayarda birçok yeni teknikler öğrendim. Rahatlıkla artık bilgisayar üzerinden çeşitli eğitimler ve toplantılar yapabilir duruma geldim. Bu dönemde çeşitli anlatım yöntem tekniklerini öğrendim. Yine buda benim meslek hayatıma yansıyan olumlu bilgi ve beceri oldu”* (Ö5). *“Uzaktan eğitimin pandemi sebebi ile hayatımıza girmesi beni birçok konuda olumlu etkiledi örneğin; çeşitli yaratıcı oyunlar ve etkinlikler konusunda katkı sağladı”* (Ö28). *“Bu dönem boyunca edinilen bilgi ve beceriler öğretmenleri teknolojiyi eğitsel anlamda daha verimli kullanmaya bir adım daha yaklaştırdı. Uzaktan yapılan eğitim im öğretim için tasarlanabilecek materyalleri geliştirmede biz öğretmenlerin hayal gücünü daha da geliştirdi diyebiliriz”* (Ö35).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğu sanal dersin zorluğu hakkında görüş bildirmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinin bazıları; *“Bu süreç boyunca eğitim öğretim için gerekli olan düzenek, araç gereçler ve materyaller her ne kadar tamamlanmış olsa da, süreç için ne kadar donanımlı olursak olalım, çocuklara dokunmadan onlarla iler bir arada olmadan, okul koridorlarında bahçelerinde ve sınıflarında sesleri yankılanmadan yapılan eğitim, biz öğretmenler için çok zor bir süreç olarak ilerledi”*(Ö35). *“Resmi kurum dışında ders anlatmak, sınıf ortamından uzak bir şekilde bilgisayar ekranında öğrencilerin ilgi ve odak noktalarını bir arada tutmak biz öğretmenleri zorlu bir sürecin parçası haline getirdi”*

(Ö11). “ Uzaktan eğitim modelinde öğrenciler ile aynı sınıf ortam havasını solumadan işlenen ders öğrenci ve öğretmen açısından akademik anlamda verimi düşüren bir model olarak pandemi de anlamış olduk” (Ö2).

Tablo 5’ de de görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin çoğu iletişim probleminin pandemi sürecinde eğitim ve öğretimi olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; “Pandemi sürecinde öğrenciler birebir gözetimimiz altında olmadığından dolayı direkt olarak müdahalemiz söz konusu olmadı. Telefon ile veliler üzerinden kontrol sağlanmaya çalışıldı. Öğrenciye direkt ulaşamamak en zor kısımdı. Geri dönütler maalesef ki çok zor anlıyordu”(Ö37). “Pandemi de uzaktan eğitimde öğrenciye ulaşmayı zorlaştırdı. Derse online katılmayan öğrenciyi arıyordum. Aradığımda telefona cevap alamıyordum. Velilerimiz hemen dönüş yapamıyorlardı” (Ö14) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.4. Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar İle İlgili Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenlerin öğrencileri hakkında pandemi sürecinde yaşanan olumlu ve olumsuz veriler “Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar” adlı temada toplanmıştır. Bu temada genel olarak öğretmenler akademik gerileme, asosyal problemler, imkân yetersizliği, katılım sağlamama, psikolojik sorunlar, öğrenme problemi, uyum sağlamama, internet ve teknoloji eksikliği gibi problemlerden bahsetmişlerdir.

Tablo 6. Pandemi de Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar

TEMA	ALT BOYUTLAR	OLUMSUZ	f	OLUMLU	F
		Gerileme	26	Yeni teknoloji	7
		Asosyal	16	öğrenme	
		İmkân yetersizliği	15		
		Katılım sağlamama	13	Aile işbirliği	3
		Psikolojik sorunlar	7	Uyum sağlama	1
		Öğrenme problemi	6	İyi iletişim	1
		Uyum sağlamama	6	Yeni öğrenim	1
		Teknoloji ve internet Eksikliği	6	teknikleri	
		Disiplinsizlik	5		
		Verimsizlik	4		
		Dikkat eksikliği	4		
		Davranış bozukluğu	4		
		İsteksizlik	3		
		Sorumluluk almama	3		
		Konsantrasyon Bozukluğu	3		
ÖĞRENCİLERİN YAŞADIĞI SORUNLAR	Pandemi de Öğrenci Olmak	Hareketsiz kalma	3		
		Okumada gerileme	2		
		Yazıda gerileme	2		
		İletişim aksaklığı	2		
		Sağlık problemi	2		
		Evde olmaları	2		
		Teknoloji bağımlılığı	2		
		Gerçek sınıftan uzak	1		
		Motivasyonsuzluk	1		
		Sabırsızlık	1		
		İlgisizlik	1		
		Uzaktan eğitim zorluğu	1		
		Hiperaktiflik	1		
		Kişilik bozukluğu	1		
		Okuldan soğuma	1		
		Düzensizlik	1		
		Kaygı	1		
		Stres	1		
		Eğitim farklılıkları	1		
		Yalnızlık	1		

Tablo 6’da da görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin akademik gerileme problemi yaşadığı konusunda hemfikir olmuştur. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; “Olumsuz yönden bakacak olursak birçok okulda kazanılan beceriden öğrenciler muaf oldular. Örneğin 3. Sınıfta olan bir öğrencinin neredeyse koca 2 yılın 1,5 yılını öğretmenlerini ve okul arkadaşlarını görmeden mezun oldular. Öğrencilerin okul

ortamından ve arkadaş ortamından uzun bir süre uzak kalması ilerleyen sınıfların altyapısını olumsuz etkileyerek akademik gerileme problemini ortaya çıkarmıştır”(Ö38). “Devlet okullarında öğretmenlerin yaşları biraz daha büyük olduğu için internet kullanımında sıkıntılar yaşandığını, birçok öğrencinin ne yazık ki maddi imkânsızlıklardan dolayı derslere katılmadığını düşünüyorum hal böyle olunca öğrencilerde konu eksiklikleri çok fazla oldu“ (Ö8). “Öğrenciler pandemi sürecinde öğretim görmesine karşın eğitim yönünden fazla bir çalışma yapılmadı öğrencilerin okul ortamındaki tecrübeleri azaldı ve okula uyum sürecinde zorluk yaşadılar”(Ö33). “Okulların kapanması ile birlikte öğrenciler öğrenmeleri gereken konuları öğrenememişler ve bir üst sınıfta sarmal eğitimden dolayı bir zor konuyu öğreniyorlar, kolayını öğrenmeden” (Ö8). “Özellikle ilkokul 1. sınıf öğrencilerinin okuma yazmayı yeni öğrenecekleri için bu dönemde okul ve sınıf kavramlarına çok uzak kaldıkları görülüp tam eğitim almayı bir üst sınıfa eksik bilgilerle geçmişlerdir. Buda ilerleyen dönemlerde öğrencilerinin altyapılarında büyük eksiklik oluşturacaktır” (Ö22). “Şu anki sınıf seviyesine geliş süreci içerisinde kazandırılmış olan bir takım davranışlarını ya da kazanımların da unutulması, akademik anlamda gerileme gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir” (Ö35). “Öğrenciler çok eksik 1 yıl geçirdiler öğrenme eksiklikleri ile beraber yeni senenin müfredat konularını da öğrenmek zorunda kalıyorlar. Öğrenme zincirinin 1 halkası pandemi döneminde koptu” (Ö12) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hemen hemen yarısı yapılan ankette öğrencilerin bu zorlu süreçte asosyalleştikleri konusunda hemfikir olmuşlardır. Bu konuyla ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri şu şekilde sıralanmıştır. “Öğrencilerin sosyalleşmeleri engellendi, öğrencilerin isteksizlikleri arttı ve çok çabuk sıkılan bireyler haline geldi” (Ö25). “Akran etkileşimi sınırlandığından çocuk gün boyu aile fertleri dışında farklı yüz göremediğinden hayal dünyalarını zenginleştirecek hiçbir etkileşim olmadı. Böylelikle mutsuz öğrenciler çoğalmaktadır” (Ö11). “Öğrenciler evlerde sosyal aktivitelere katılmadı, atması gereken enerjilerine evde atamadılar, arkadaşları ile işbirliği konusunda eksik kaldılar, televizyon, tablet ve bilgisayar ile çok fazla zaman kaybettiler” (Ö36). Öğrencilerin en çok duygusal anlamda etkilendiği düşünüyorum. Yalnızlık ve asosyallik gibi durumları tetikledi” (Ö22). “İlkokul grubu öğrencileri için en olumsuz yanı çocukların sosyalleşmemiş olması, çocuklar arkadaşlık ilişkilerinde çok zorlanıyorlar. Okul kuralları edinilmemiş

edinen çocuklarda unutmuşlardır” (Ö8). “Sosyallikten uzak dijital bir çocuk haline gelmişlerdir. Sabır, odaklanma ve empati duygularını kaybettiklerini düşünüyorum” (Ö31).

Tablo 6’da görüldüğü gibi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin 3 te 1 öğrencilerin imkân yetersizliği, fırsat eşitsizliği konusunda görüş bildirmişlerdir. Bu konularla ilgili olarak öğretmen görüşlerinden bazıları *“Pandemi dönemi öncesi eğitimimizde hali hazırda birçok sıkıntı varken, pandemi dönemi ile birlikte bu sıkıntılar kat ve kar arttı. Birçok çocukta okuma yazma sıkıntısı baş gösterirken, birçoğunda da okul ve sınıf kültürüne uyum sorunu ortaya çıktı. Özellikle imkânı olmayan çocuklar eğitim görmekte sıkıntı çekerken, çok kalabalık öğrenci sayısına sahip sınıflarda çok büyük sıkıntılar meydana geldi. Şahsen 52 öğrencili sınıfta birçok öğrencim uzaktan eğitime imkânsızlıklar dolayısıyla katılmadığı için tüm sene boyunca eğitimden vazgeçip, hibrit modeli reddederek okula gelmesi gereken günlerde de okula gelmeyerek tüm derslerden geri kaldılar” (Ö5). “Bu dönem birçok çocuk için büyük bir kayıp olarak kalacak çocuklar kendilerini bilmeye yeni yeni başladıkları bu yaşta dijital eğitimle tanışırken pek çoğu imkân eşitsizliğinden dolayı okulu tanıyamadan mezun oldular” (Ö1). “Köy okulunda öğretmenlik yapmaktayım ve pandemi süreci köydeki öğrencilere eğitim öğretim açısından kötü etkiledi. İmkânlar kısıtlı ve çocuklar uzaktan eğitime etkin bir şekilde katılmadı” (Ö13). “Her öğrenciyi uzaktan eğitim sürecine dâhil etmek bu süreçte bizi zorladı. Bazı öğrenciler derse girecek araç gereç ve genel ağ problemi yaşandığından eğitime bütün öğrencileri dâhil etmek çok zor oldu” (Ö36). “Bu dönemde birçok öğrencimde okul kültürü açısından birçok eksiklik oluşurken, hem akademik hem de sağlık yönünden de olumsuzluklar çıktı. Bazı öğrencilerim çeşitli imkânsızlıklar nedeniyle eğitim yönünden çok geri kaldılar” (Ö5). “Pandemi döneminde yapılan derslerin çoğunluğunun online olması ve bu süreçte herkesin aynı fırsat eşitliğine sahip olmamasından kaynaklı olarak derslere eşit katılın olması süreci zorladı” (Ö1).*

Öğretmenler ile yaptığımız görüşmeler sonucunda öğrencilerin pandemi sürecini fırsat bilerek derslere katılım sağlamadıkları öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; *“Pandemi döneminde eğitim öğretim sürecimiz uzaktan devam etmiştir. Fakat uzaktan eğitime öğrenci ve velilerin uyum sağlaması çokta kolay olmamıştır. Özel bir kurumda çalışıyorum çalıştığım kurum kendi elektronik sistemini kurmak ve EBA TV*

kullanmak istemedi. Sonrasında çok uzun bir süre sistem aksaklıkları yaşandı ve dersler aksadı. EBA ise yoğunluktan dolayı kullanılmadı. Sisteme giriş yapılamadı. Öğrenciler zaten ev ortamının vermiş olduğu bir psikoloji ile sisteme giremeyince sonrasında da hiç uğraşmadılar. Maalesef az sayıda öğrenci ile kazanımlar tamamlandı” (Ö37). “Ödev takibinin zor olduğu gibi derse daimi katılımın güçleşmesi olumsuzlardan biriydi” (Ö22). “Çocuklar da okul alışkanlığı oluşmadığı gibi çocuklarda ayrıca katılımda problemler yaşandı” (Ö40) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin uyum sağlama konusunda da büyük bir problem yaşandığı öğretmenlerin yaptığı yorumlar sonucunda anlaşılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerimizden bazılarının yorumları şu şekilde; *“Pandemi dönemi eğitim öğretim sürecini birçok açıdan olumsuz yönden etkilemiştir. Gerek öğretmenler, gerek öğrenciler gerek veliler olsun bu süreç içerisinde de psikolojik açıdan fazlasıyla yaralandı. Düzenin alışıla gelmiş durumdan bambaşka bir boyuta geçmesi herkesin sürece alışana kadarki evresinde birçok olumsuzluklara yol açtı” (Ö35). “Öğrenciler veliler ve öğretmenler kendilerini daha önce alışık olmadığı bir durumun içinde bulduklarından bocaladılar ve etkili eğitim gerçekleştirilemedi” (Ö39). “Öğrenciler pandemi sürecinden öğretim görmesine karşın eğitim yönünden fazla bir çalışma yapılmadı öğrencilerin okul ortamındaki tecrübeleri azaldı ve okula uyum konusunda zorluklar yaşandı” (Ö33).*

Pandemi sürecinde her ne kadar olumsuz süreçlerin yaşandığı anlaşılmış olsa da öğrenciler tarafından az da olsa olumlu yönleri olmuştur. Öğretmenler ile yapılan görüşme sonucunda büyük çoğunluğu yeni teknoloji öğrenme alt temasında şu şekilde yorumlar yapmıştır. Bu yorumlara örnek verecek olursak şu şekilde; *“Öğrenciler bilişim ve teknolojiye çok hâkim oldular, artık hepsi güzel bir şekilde bilgisayar kullanabiliyor. İstedikleri her şeyi internetten araştırabiliyorlar. İnterneti doğru bir şekilde kullanmayı öğrendiler” (Ö23). “Çocuklar günümüz şartlarına daha iyi ayak uydurmayı öğrendiler dijital ortamda daha çok kendilerini geliştirme fırsatı yakaladılar” (Ö3). “Olumlu yanların dışında artık öğrencilerin bilgisayar kullanmayı öğrendiler ve teknolojiye daha fazla hâkimler” (Ö12). “Öğrenci ve veliler uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerde bilgisayar teknolojileri ile karşı karşıya kalarak, birçok bilgi ve birikime sahip hale geldiler” (Ö5). “Bilgisayarların*

hayatımızda ne kadar önemli olduğu yeri geldiğinde okula gidemeseler de sanal ortamın güçlü bir alternatif olduğunu gözler önüne sermiş oldu” (Ö6). “Uzaktan eğitim sistemini öğrenmiş olduk dijital ortamda kitap okuma, soru çözme ve çeşitli etkinlikler yapma alışkanlığı edinildi. Öğrenci ve veliler bilgisayar konusunda tecrübe kazandılar” (Ö37). Öğretmenler ile yapılan görüşmede aile iş birliği alt temasında olumlu yönde yorumlar beyan etmişlerdir. Bu görüşleri örneklendirirsek şu şekilde; “Olumlu yanı evde ailesi ile vakit geçirmesi olmuştur. Veliler çocukları ile zorunluda olsa uzaktan eğitimde iş birliği kurmak durumunda kalmıştır.” (Ö31). “İlkokul öğrencilerinin yaşlarının küçük olması sebebi ile ailelerine duydukları ilgi bu süreçte daha fazla olmuştur. Uzaktan eğitim sistemin de ailelerinin yardımı ile süreci sürmüşlerdir” (Ö28).

4.5. Neler Yapılabilir İle İlgili Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin yaşadığı problemler ile ilgili olarak görüşme yapılan öğretmenler öğrenme kayıplarını önleme alt temasında örnekler vermiştir. Tablo 7’ de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu bire bir takip, tekrar ve telafi, veli desteği, etüt ve ödevler desteği ile öğrenme kayıplarının önüne geçilebileceğinin düşünmektedirler.

Tablo 7. Neler Yapılabilir

TEMA	ALT BOYUTLAR	f	
NELER YAPILABİLİR	Öğrenme Kayıplarını Önleme	Bire bir takip	16
		Tekrar ve Telafi	12
		Veli desteği	12
		Etüt	12
		Ödev	11
		Kurs	5
		Yüz yüze eğitim	4
		Video ve Slayt	4
		Ek kaynak	4
		İYEP	3
		Öğrenciye bilgisayar ve internet verme	3
		Sürekli iletişim	3
		Ek ders	3
		Zoom	2
		Çeşitli etkinlik ve oyun	2
		Hazırbulunluşluk sınavları	2

	Ek materyal	2
	Seviyeye göre şubeler	1
	Müfredat güncellemesi	1
	Öğretmen atamaları	1
	Sınıf sayısı arttırma	1
	Özel ders takviyesi	1
	Ön hazırlık	1
	V fabrika ve Lumi programı ile telafi	1
	İletişim	9
	Toplantı	7
	Yol gösterici	4
	Motivasyon	3
	Planlık	3
	Seminer	2
Okul Yönetici	İş birliği	2
Tarafından	Çözüm odaklı	2
İletişim ve	İlgi	1
Motivasyon	Başarı belgesi	1
	Eğitim	1
	Teknoloji	1
	Kurs	1
	Empati	1
	Önlemler	1
	İletişimsizlik	1

Öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; “*Bireyselleştirilmiş eğitim programları biz öğretmenler olarak öğrencilerimizin eksiklerini gidermeye çalışabiliriz*” (Ö28). “*Pandemi dönemi boyunca bireysel eksikleri olan öğrencilerle bire bir online dersler, tek kişilik etütler, bireysel ödevler, online interaktif oyunlar, online denemeler aracılığı ile eksikleri giderilmeye çalışılmıştır*” (Ö35). “*Bireysel ve çevrim içi dersler yaptım ve ona uygun bireysel ödevler verdim*” (Ö22). “*Her öğrenci için özel ders bazında önlemlerle bire bir ders yaparak bol bol kitap okuyarak eksiklerin önüne geçmeye çalıştık. Tek öğrenciyle whatsapp dersleri yapmaya gayret ettik*” (Ö36). “*Eğitim öğretim süreci aktif olarak yüz yüze başladığında pandemi sürecinde verilen kazanımların tekrarlanması gerektiği veya yeni kazanımların aralarına serpiştirilerek yeni bir müfredat oluşturulması gerektiğine inanıyorum*” (Ö37). “*Onlar için çeşitli araştırmalar yaparak nasıl daha yararlı olabileceğime dair bilgiler toplamaya çalıştım. Bu süreçte öğrenme eksiklerini de göze alarak kimi zaman bireysel kimi zaman toplu olarak bir çalışma ortamı hazırladım. Tekrar sayımızı arttırarak ve kaynak sayısını çoğaltarak onlar için daha eğlenceli bir süreç oluşturmaya çalıştım*” (Ö1). “*Daha etkin ve verimli telafi eğitim programları yaparak.*

Üçüncü sınıflar için yapılan İYEP programına tüm kademeleri dâhil ederek yapılabilir. Sınıf içerisinde derse katılan ve katılmayan öğrenciler arasındaki öğrenme eksikleri bir nebze böyle telafi edebiliriz”(Ö36). “Sınıfımdaki özel gereksinimli öğrenci için ayrı saatlerde extra dersler açtım ve eksikliği o şekilde gidermeye çalıştım. Anlaşılmadığını düşündüğüm konuları tekrar tekrar anlattım. Aileler ile iletişime geçtim. Veli ve öğretmen iş birliği ile birçoğunun üstesinden geldik” (Ö8). “Eğitime ayrılan bütçe artırılarak yeni derslikler kurup, öğretmen atamaları çoğaltılıp sınıf mevcutları düşürülerek öğrenme eksiklerinin giderilmesi için çalışmalar yapılabilir ayrıca geri kalmış öğrenciler için hafta sonu ve yazın kurslar açılabilir. Ve böylece öğrenme eksiklerinin giderilmesi sağlanabilir. Bu kurslar daha çok akademik eğitimi sağlayacak eğitimler olmalıdır” (Ö5). “Öğrencilerin öğrenme eksiklerini sadece biz öğretmen olarak tek başımıza gideremeyiz. Burada bizlere velilerimizin desteği çok önemlidir” (Ö31). “ Öncelikle öğrenme eksiklerini tespit edip daha sonrasında ödevler ya da yetiştirici kurslar yardımı ile giderilebilir. Ama en önemlisi veli desteğidir”(Ö13). “Eskisi gibi bilgi sadece okulda değil bilgi her yerde, elimizin altında. İsteyen ve bilinçli olan herkes kendi öğrenme eksikliğini ya da veli olarak çocuğunun eksikliğini tanıyıp bunu giderebilir” (Ö25). “Öğrencileri bireysel ihtiyacı doğrultusunda veli iş birliği ile olumlu sonuçlar aldık” (Ö11). “Öğretmenler öğrencilerin bireysel eksiklerini etütlerle giderebilir” (Ö14). “Öğrencilerin açıklarını kapatmak için extra etütler ve ek dersler yaptım. Aynı zamanda ek çalışma kâğıtları hazırlayarak öğrencilerime dağıttım” (Ö3). “Zoom üzerinde bireysel etütler yaptım” (Ö31). “Elimden geldiğince onlara yardımcı kaynak konusunda ulaşmaya çalıştım. Derslerine çalışmaları konusunda teşvik ettim. Konuların üzerinde biraz daha durarak, çocuklara o dönem eksikleri gidermek için onlara yapılan paylaşımları artması konusun önemini arz ederek eksikleri giderebiliriz” (Ö6). “Öğrencilerimin eksiklerini gidermek amacıyla bireysel etüt ve ödevlendirmeler yaptım” (Ö21). “Bireysel öğrenme eksiklerini saptadığımız öğrencilerimiz ile ek ders gerçekleştirdik. Kullanılan program üzerinden ders saati belirlendi ve öğrenciye tekrar dersler sağlandı. Sonrasında konu tekrarı amaçlı anlatımlar gönderildi. Ödevlendirmeler yapıldı” (Ö37).

Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul yönetiminin kendileri için motivasyon konusunda bir şey yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler kendi çaba ve çalışmaları ile kendi kendilerini motive etmeye çalıştıklarını söylemişlerdir. Az da olsa görüşmeye katılan öğretmenler yöneticilerin iletişim ve motivasyon konusunda neler yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşlerine yer verilecek olduğunda; *“Derslerimizi okula gelip okulda yaptık. Bu sebepten dolayı sürekli okul yöneticileri ile iletişim halindeydim. Okul müdürü bizimle toplantılar yaparak problemleri gidermeye çalıştı”(Ö14). “Öğrencilerle ders yapmak için kullandığımız zoom ağını öğretmenler toplantıları içinde kullandık. Haftada bir gün okulda rapor sunma ve öğrenciler hakkında toplantılar gerçekleştiriyorduk” (Ö36). “Okul yönetimi bizimle zoom aracılığı ile görüşmeler yapıyordu. Bizimle sürekli iletişim halindeydiler. Denetleyici bir iletişim ağıımız vardı” (Ö22). “Oluşabilecek herhangi bir problemi bizden önce düşünerek çözüm odaklı oldular. Bu sürecin nasıl daha katlanabilir ve nasıl daha kolay olabileceği yönünden yaptıkları çalışmalarla destek sağladılar”(Ö1). “Whatsapp üzerinden online ders saatleri ve süreli hakkında yöneticiler bize sürekli bilgilendirme yaptı. Böylelikle sürekli iletişim halindeydik” (Ö39). “Okul yöneticilerimle özel görüşmeler yaptım. Ayrıca okulda bir whatsapp grubu oluşturuldu. Kullanılacak olan programlar online olarak bizlere anlatıldı. Böylece oluşabilecek aksaklıkların önüne geçildi. Yaşadığımız sorunlarda sürekli iletişim halinde olmamız bu süreci daha iyi atlatmamızı sağladı” (Ö8). “Pandemi süreci boyunca okul yöneticileri öğretmenler ile online toplantılar, telefon görüşmeleri, bilgi paylaşım sistemleri aracılığı ile iletişimlerin devamlılığını sağladılar. Bizimle motive edici konuşmalar, bilgilendirici seminerler yapıldı. Dönemin verimli geçmesinde yöneticilerin rolü büyüktür” (35). “Okul müdürü sürekli online toplantı gerçekleştiriyordu. Bu toplantılarda bizi dinleyip problemlerimize çözüm yolu arıyordu” (Ö21). “Ortaklaşa alınan hedefleri gerçekleştirmek adına sağlam bir bağ ile yol çizilip ilerleme kaydedilmeye çalışıldı”(Ö6). “Yöneticilerimiz bu süreçte yükümüzün çok fazla olduğunu bildiğini için evrak yükümüzü azaltacak çalışmalar yaparak biz sınıf öğretmenlerini olumlu yönde motive etmiş bulunmaktadırlar. Ayrıcı pandemi kurallarına uygun olarak açık havada yapılan toplantılarımızda yemekler ve eğlenceler yoluyla bizleri bu süreçte motive ederek eğitim, öğretim sürecinde bizlere olumlu katkılar sağladılar” (Ö5). Haftada bir olmak*

üzere toplantılar gerçekleştirdiler. Diğer vakitte arayarak veya whatsapp üzerinden görüşmeler yapıldı (Ö25).

Görüşme yapılan öğretmenlerin yorumlarından yola çıkarak öğretmenlerin yaşadığı sorunların başında bağlantı ve teknolojik açıdan altyapı eksikliği ve sınıf ortamından uzak olan öğretmenlerin daha önce alışık olmadığı bilgisayardan ders anlatma zorluğu yaşadıkları anlaşılmaktadır. Salgın sürecinde alınan önlemler ile uzaktan eğitime hızlı bir şekilde geçilmesi hem sistem açısından hem de öğretmenlerin hazırlıksız yakalanmasına neden olmuştur. Covid-19 salgın hastalık sürecinde yaşanan belirsizlikler insanlar üzerinde stres, sıkıntı ve psikolojik sorunlara yol açmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA-SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Salgın sürecinde öğretmenler ile yapılan görüşmelerde, öğrenciler ve velilerin yaşadığı birçok sorunun olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışma kapsamında öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre 4 adet tema ve 8 adet alt tema bulunmuştur. Bunlar, öğretmen, öğrenci ve velilerin yaşadığı sorunlar karşısında alınan önlemler, pandemi döneminde eğitim alanında uygulanan yöntemler, pandemi süreci boyunca MEB tarafından yürütülen kriz masası yönetiminin aldığı bir dizi önlemler, eğitim ve öğretimin yaşadığı olumlu olumsuz aksaklıklar biçiminde sıralanmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin salgın sürecinde yaşadıkları sorunları ortaya çıkarabilmek amacıyla yapılan bu çalışmada salgın süreci “Eğitim öğretim sürecinde yaşanan sorunlar” temasında ortaya çıkarılmıştır. Bu sorunlar “Erişim ve bağlantı problemi, hazırlıksız yakalanma, veli destek sağlamama” olarak sıralanmaktadır. Küçükkömürler (2017) yapılan bu çalışmada olaylar karşısında sürecin belirsiz bir şekilde ilerlemesi insanları, stres, sıkıntı, kaygı, endişe ve korku gibi psikolojik problemlerin ortaya çıkmasına neden olduğu vurgulanmıştır. Shigemura ve arkadaşlarının (2020) yaptığı çalışmada pandemi döneminde yaşanan kaygı ve korku kişilerin stres seviyelerini artırarak farklı psikolojik problemlere yol açtığı ifade edilmektedir. Wössmann (2020) tarafından yapılan çalışmada pandemi sürecinde okulların kapalı olmasından dolayı sarmal programa bağlı olarak öğrencilerin konuları eksik öğrenmesi diğer yeni öğreneceği konu içinde büyük bir problem oluşturacağı

sonucuna ulaşılmıştır. Wössmann' nın (2020) yaptığı çalışmada öğrencilerin arkadaş ve okul ortamından uzaklaşması sadece akademik anlamda geri kalmasına sebep olmayıp kişinin psikolojik, arkadaş iletişim eksikliği ve sosyalleşmesini de önemli ölçüde etkilediğini belirtmiştir. Aynı zamanda erişim ve bağlantı sorunu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Yılmaz vd. (2020) yapılan çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin sadece üçte birlik kısmının problemsiz derslere katılım sağladığı diğer kalan kısmının internet bağlantı problemi ya da teknolojik eksiklik yüzünden derslere katılamadıkları görüşünü sunmuşlardır. Yaşanan bu tür sorunlar öğretmenin tüm çabasını, öğrencilerin motivasyonunu ciddi anlamda etkilediği kanısını varmışlardır. Bakioğlu ve Çevik (2020) tarafından yapılan araştırmada uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin; internet altyapı problemi, bağlantı, iletişim ve online derslere ulaşma konusunda sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Uzaktan eğitim sisteminde yaşanan bu tür altyapı problemlerine hızlı bir şekilde müdahale edilmesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Yapılan bu araştırmayı destekleyen biçimde, Bilgiç ve Tüzün (2015) tarafından yapılan bu araştırmada teknolojiyi uzaktan eğitimi sürecinde doğru kullanmanın önemli olduğu ve kullanılan teknoloji programlarının bir biri ile entegrasyonları sağlanıp karşılaşılabilecek sorunları en alt düzeyde tutup sorun çıksa bile hızlı bir şekilde çözüm üretmenin önemi ortaya konulmuştur. Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda araştırmanın ilk teması olan eğitim öğretim sürecinde yaşanan sorunların alt teması pandemi döneminde erişim kanalları tablosuna bakıldığında öğretmenlerin çoğunluğu uzaktan eğitim erişimini whatsapp, telefon, zoom iletişim araçlarının kullanıldığı anlaşılmaktadır. TEDMEM (2020) hazırladığı raporda geçen dönemde öğrencilerin uzaktan eğitim modeli EBA %60 oranında katılım sağlanmadığını belirtmiştir. Bu durum ele alındığında sadece teknolojik imkânsızlıklardan dolayı girilmemiş olmasını söylememiz mümkün değildir. Öğrencilerin bir çoğu da motivasyon eksikliği pandemi sürecinin getirdiği stres, sıkıntı, kaygı gibi problemlerden EBA'yı kullanamamıştır. Bakioğlu ve Çevik (2020) yaptıkları çalışmada başta teknolojik altyapının eksikliği, bilgisayar ve öz yeterlilikleri, uzaktan eğitime yönelik tutumları, pandemi, stres, sıkıntı, kaygı, gibi bir çok motivasyon eksikliğinden bahsetmişlerdir. TEDMEM (2020) hazırladığı raporda öğrenci ve öğretmenin iletişim kuramadığı, öğrenci dönütlerini takip edemeyen öğretmenler kendi çalışma sistemin oluşturamayan öğrenciler üzerinde yeterince verimli olmadığını ortaya kaymaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yaşadıkları sorunları ortaya çıkarabilmek amacıyla yapılan bu araştırmada pandemi dönemi eğitim sürecinde yaşanan sorunlar genel olarak “Öğretmenlerin Yaşadığı Sorunlar” temasında ortaya çıkarılmıştır. Bu problemler genel olarak şunlardır: sanal dersin zorluğu, iletişim aksaklığı, hazırlıksız yakalanma, takip zorluğu, öğrenci motivasyonu. Çakın ve Akyavuz (2020) çalışmalarında öğretmenlerin iletişim ile öğrencilerin öğrenmeleriyle ilgili sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Erkoca (2021) tarafından yapılan araştırmada ise, online eğitim sürecinde öğrencilerin derse olan motivasyon eksikliğini bir problem olarak tespit etmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitime ulaşma konusunda ciddi sorunlar yaşadığını anlıyoruz. Hem alt sorunlarının olması hem de öğrencilerin teknolojik donanım açısından yetersizlikleri öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik yaşadığı sorunların başında gelmektedir. Özellikle de küçük yaş grubundaki öğrencilerin uzaktan eğitimde bilgisayar ya da teknolojik aletler üzerinden yapılan derslere dikkat ve motivasyon eksikliğinin fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuç, Kuru Kaşkaya ve Clap (2017) “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Kağıttan ve Ekrandan Okuduğunu Anlama Becerilerinin Sınanması; Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri” konulu araştırmada küçük yaştaki öğrencilerin teknolojik aletler üzerinden yapılan dersler ile sınıf ortamında kitap ve öğretmen tarafından desteklenen eğitim arasında öğrenci üzerinde yaşanan verimin önemi ortaya çıkarılmıştır. Kürtüncü ve Kurt (2020) da birebir uygulanmayan ders faaliyetlerinden öğrencilerin memnun olmadıklarını tespit etmişlerdir. Bu problemler arasında, iletişim sorunu, teknik yetersizlikler, bilgi aktarımında eksiklikler, plansızlıklar ve öğretmenlerin ilgisizlikleri yer almaktadır.

Sorunların en büyüğünün iletişim problemi olduğunu Külekçi ve Çakın (2020) çalışmalarında tespit etmişlerdir. Bakioğlu ve Çevik (2020) araştırmalarında teknolojik altyapının eksikliği, bilgisayar ve öz yeterlilikleri, uzaktan eğitime yönelik tutumları, pandemi, stres, sıkıntı, kaygı, gibi bir çok motivasyon eksikliği de eklenince öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı sıkıntıların büyüklüğünü dile getirmişlerdir. UNESCO (2020) hazırladığı raporda başta öğretmenler olmak üzere öğrenci ve veli hem altyapı yönünden hem de uzaktan eğitim sürecinde birçok devlette olduğu gibi Türkiye’de hazırlıksız yakalandığını ortaya koymuştur. Salgın sürecinde online yapılan eğitim, öğretmenler ve öğrenciler arasında iletişim sorununun yaşandığı, yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilmektedir (Arslan ve Şumuer, 2020; Duban ve Şen, 2020). Yapılan görüşmeler sonucunda uzaktan eğitim sürecinde ödev ve takibi

konusunda sorunlar yaşandığı öğretmenler tarafından ortaya konulmuştur. Öğrencileri işlenen konuya hazırlamak, konuyu anlamaları ve pekiştirmeleri amacıyla ödevler vermek, eğitimde öğrenci sorumluluğunu artırmaya yönelik önemli adımlar olduğunu Güneş (2014) araştırmasında ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerimizin üzerinde durduğu en önemli konu başlıklarından birisi öğrencilerin uzaktan eğitim modeline pandemi süreci nedeni ile aniden geçilerek hazırlıksız yakalanması bu süreci çok olumsuz yönde etkilemesi olmuştur. Bu süreç devam ederken öğrencilerin alışık olmadığı sınıf ortamından ve arkadaş iletişiminden uzak bilgisayar ekranından ders yapılmaya çalışılması öğretmenleri sınıf hâkimiyeti ve kontrol noktasında öğrencileri ise akademik, sosyal ve psikolojik anlamda olumsuz etkilemiştir. MEB tarafından her ne kadar yaşanan olumsuzluklar göz önüne alınarak bir dizi önlemler alınmaya çalışılsa da bazı aksaklıklar başta öğrencileri, öğretmenleri ve velileri etkilemiştir. Maalesef her öğrenci aynı imkânlarla sahip değildir. Materyal, iletişim, ders olanağı sağlayacak dijital donanımlara sahip olmayan öğrenciler derse katılamadıkları için öğretmenin hazırlamış olduğu ders planının gerisinde kalmışlardır. Bu zorlu süreç eğitim ve öğretimi tüm dünyayı olumsuz etkilediği gibi Türkiye’de de kapanması zor yaralar açmıştır. Öğrenci ve öğretmenlerin çoğunluğu internet altyapısından kaynaklanan bağlantı kopmaları sonucu derse olan motivasyon, disiplin ve öğrenci takip konusunda zorlanmışlardır. Öğrenciler ile yapılan uzaktan eğitimin daha verimli olması için ders konusuyla alakalı animasyon, video, ve simülasyon gibi öğrencinin dikkatinin ders üzerine çekebilecek eylemlerin kullanılması önemlidir. Kör, Çataloğlu ve Erbay (2013) yapılan bu çalışmada bu nedenle öğrencilerin ders içerisindeki motivasyonlarını artırmaya yönelik eylemlerin önemine vurgu yapılmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerden uzak olduğu süreçte velilere çok büyük görevler düşmüştür. Çayak ve Ergi (2015) tarafından yapılan çalışmada öğretmen ve veli arasındaki yaşanan iletişimin önemine vurgu yapılmıştır. Çünkü velinin çalışma ve öğrenim durumu öğrenciyi desteklemesi açısından önemli olduğu gibi öğretmen ile kurulan iletişim alınan bilgilerin öğrenciyi aktarılması durumunda öneminden bahsetmişlerdir. Öğretmenin yerini belli bir süre veliler doldurmak zorunda kalmıştır. Veliler tarafından takip edilen ve destek olunan öğrenciler bu süreçte yaşadıkları daha kolay sürede kapatmış ve süreci kontrollü bir şekilde öğretmen planına uygun atlatmaya çalışmıştır. Çalık (2007) tarafından yapılan bu çalışmada veli ve öğretmen

ilişkinin öğrencinin öğrenme sürecinde etkili olduğu vurgulanmıştır. Bu süreçte maalesef her öğrencinin velisi aynı başarıyı yakalayamamıştır. Bundan kaynaklı öğrenciler arasında ciddi uçurumlar oluşmuştur. Yapılan görüşmeler neticesinde öğretmenlerin çoğu öğrencilerin olumsuz yönde etkilendiğini akademik anlamda gerilediğini, asosyallık, imkân yetersizliği, öğrenme problemi, internet ve teknoloji eksikliği, disiplinsizlik, takip zorluğu ve katılım sağlamama gibi sorunlar üzerinde çok durmuşlardır. Öğretmenler teknoloji, bilgisayar, online programlar, online ders kaynak ve materyal gibi konularda kendilerine yeni beceri ve yetenek kattığını belirtmişlerdir. Öğrenciler ise internet, bilgisayar, tablet, telefon gibi teknolojik aletleri doğru kullanmayı öğrenmişlerdir. Öğretmenlerimiz bu süreçte öğrencilerin yaşamış oldukları akademik kayıpları en aza indirmek için bire bir takip, telafi, kaynak desteği, veli desteği ve etüt gibi programları öğrencilerin uygulaması gerektiğini ifade etmişlerdir.

5.2. Öneriler

Bulgulara dayalı olarak bazı öneriler aşağıda sıralanmıştır;

- Öğretmenlerin her zaman yeniliğe açık olması, dijital ortamda gelişmiş olmaları ve çağın gerektirdiği şartlara uyum sağlayabilmeleri gerekmektedir.
- Okul yöneticileri kendilerini güncelleyip öğretmenlerine rehber olma anlamında zamanın gerektirdiği donanımlara sahip olması gerekmektedir.
- Covid-19 salgın hastalık sürecinde aynı şartlara sahip olmayan öğrenciler arasındaki yaşanan fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak için öğrencilere destek sağlanıp aynı koşullara yükseltilmesi gerekir.
- MEB tarafından öğrencilere verilecek online derslerin hazırlanması için ders içeriği gelişimine katkı sunacak ekipler geliştirilmelidir.
- Öğrenci ve öğretmenlerin bu zorlu süreçte motivasyonunu artıracak sosyal aktiviteler MEB tarafından hazırlanıp uygulanmalıdır.
- Meslektaşları ile ilişkili konularda nitel ve nicel araştırmalar yapılabilir.
- Öğretmenlere online ders içerisinde öğrencilerin derse olan ilgisini artırmak için çeşitli materyal kütüphanesi oluşturulup derse olan ilgileri artırılmalıdır.

KAYNAKLAR

Ağır, F. (2007). Özel Okullarda De Devlet Okullarında Çalışan İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Balıkesir.

Akça, M. ve Tepe Küçükoğlu, M. (2020). Covid-19 ve iş yaşamına etkileri: Evden çalışma. *Uluslararası Yönetim Eğitim ve Ekonomik Perspektifler Dergisi*, 8(1), 71-81.

Allen, J., Rowan, L. ve Singh, P. (2020). Teaching and teacher education in the time of covid-19. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 48(3), 233-236. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2020.1752051>.

Alpago, H. ve Alpago, O. D. (2020). Koronavirüs salgınının sosyoekonomik sonuçları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (8), 99-114.

Altıparmak, M., Kurt, İ.D. ve Kapıdere, M. (2011). Akademik Bilişim'11. Akademik Bilişim'11 - XIII. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye, 2-4 Şubat.

Altuntaş Yılmaz, N. (2020). Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 15-20.

Angoletto, R. ve Queiroz, V. C. (2020). Covid-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia(CEST)*, (5) 2.

Aras, N. (2013). Okul müdürlerinin sahip olduğu okul liderliği standartlarına ilişkin öğretmen algıları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Eskişehir.

Argon, T. ve Zafer, D. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin iletişim sürecinde yaşadıkları problemler (Nitel bir araştırma). *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 99-123.

Arslan, Y. ve Şumuer, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230.

Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED*, 3(4), 117-154.

Bakırcı, H., Doğdu, N. ve Artun, H. (2021). Covid-19 Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde fen bilgisi öğretmenlerinin mesleki kazanımlarının ve sorunlarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 640-658.

Bakioğlu, B. ve Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43502>.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Başaran M., Doğan E., Karaoğlu E. ve Şahin E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Ajer - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.

Bayburtlu, Y.S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>.

Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Çev. Hasan Aydın). Konya: Eğitim Yayınevi.

Bilgiç, H. G. Ve Tüzün, H. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd*, 1(3), 26-50.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *AUAd*, 6(3), 112-142.

Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to covid-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1–126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>.

Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>.

Bundesaerztekammer. Influenza-Pandemie. Retrieved from <https://www.bundesaerztekammer.de/aerzte/versorgung/notfallmedizin/influenza-pandemie/>.

Ceyhan, S. ve Uzuntarla, Y. (2020). Akademik personelin covid-19’a yönelik bilgi, tutum ve davranışlarının belirlenmesi. *Turkish Studies*, 15(6), 259-276. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.45988>.

Coşkun Keskin, S., Şentürk, G., Ömer, M. ve Dursun, R. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yaşadığı problemler: Sosyal bilgiler öğretmenleri örneği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 475-505.

Çalık, C. (2007). Okul çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: kavramsal bir çözümleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-140.

Çayak, S., ve Ergi, D. Y. (2015). Öğretmen veli işbirliği ile ilköğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen öğretmen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 6 (11). 59-77.

Çiftçi, E. ve Çoksüer F. (2020). Yeni koronavirüs enfeksiyonu: covid-19. *Flora Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Dergisi*, 25(1), 9-18.

Demir, S. ve Kale M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470.

Demirutku, K. (2020). Belirsizlik, kontrol, kabullenme. https://www.psikolog.org.tr/index.php?lang=www&url=tr/haberler/www/belirsizlik-kontrol-kabullenme-x531&İndirilme_Tarihi: 10.12.2020.

Dinçer, S. (2006). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. Akademik Bilişim.

Dinçer, S. ve Doğanay, A. (2016). Bilgisayar Destekli Öğretimde Eğitsel Arayüzlerin Kullanımı: Bir Sentez Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39): 83-99.

Dreer B. ve Kracke B. (2021). Das Bildungssystem in Zeiten der Krise Empirische Befunde, Konsequenzen und Potenziale für das Lehren und Lernen, (pp.45-62) Waxmann Verlag GmbH.

Duban, N. ve Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının Covid-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 357-376. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43653>.

Eğitim Bilişim Ağı, (2021). <https://www.eba.gov.tr/arama?q=eba> Erişim Tarihi: 16.01.2022

Eğitim Bir Sen, (2021). Pandemi döneminde öğrenme kaybı tespit ve öneriler. https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz2021/Pandemi_Doneminde_Ogrenme_Kaybi.pdf İndirilme Tarihi: 15.11.2021.

Eichhorn, M., Tillmann, A., Müller, R. ve Angela Rizzo (2020). Unterrichten in Zeiten von Corona: Praxistheoretische Untersuchung des Lehr-Handelns während der Schulschließung. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/342010683_Unterrichten_in_Zeiten_von_Corona_Praxistheoretische_Untersuchung_des_Lehr-Handelns_wahrend_der_Schulschliessung

Ekici, G.(2003). Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stillерinin Önemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 48-55.

Ergüç Şahan, B. ve Parlar, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler ve çözüm yolları. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches*, 18(40).

Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi-bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.

Ersoy, F. (2019). Fenomenoloji. İçinde A. Saban ve A. Ersoy (Edt.), *Eğitimde nitel araştırma* (ss. 51-105). Ankara: Anı Yayıncılık.

Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43.

Güleçoğlu, E. (2012). Kurumlarda İstihdam Edilen Kişilerin Uzaktan Eğitimden Tatmin Olma Derecelerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2) , 1-25.

Hansen, J., Klussmann, U. Hanewinkel, R. (2020). Stimmungsbild: Lehrgesundheit in der Corona-Pandemie. Institut für Therapie- und Gesundheitsforschung.

Hens, N., Ayele, G. M., Goeyvaerts, N., Aerts, M., Mossong, J., Edmunds, J. W. ve Beutels, P. (2009). Estimating the impact of school closure on social mixing behaviour and the transmission of close contact infections in eight European countries. *BMC Infectious Diseases*, 9(187), 1-12. <http://doi.org/10.1186/1471-2334-9-187>.

Huber, S. G. ve Helm, C. (2020): Lernen in Zeiten der Corona-Pandemie. Die Rolle familiärer Merkmale für das Lernen von Schüler*innen. Befunde vom Schul-Barometer in Deutschland, Österreich und der Schweiz. *Die Deutsche Schule: Zeitschrift für Erziehungswissenschaft, Bildungspolitik und pädagogische Praxis. Beiheft*, 16, 37-60.

Huebener, M. ve Schmitz, L. (2020) . Corona-schulschließungen: Verlieren leistungsschwächere schülerInnen den anschluss?. DIW aktuell, No. 30, *Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW)*, Berlin.

İnal, S. (2016). Middle east respiratory syndrome-coronavirus (mers-cov) enfeksiyonu: Ortadoğu solunum yetmezliği sendromu-koronavirüs enfeksiyonu. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 32 (Ek sayı), 37-45.

İşman, A. (2008). *Uzaktan Eğitim*. Pegem A Yayınları. 3. Baskı.

İtaliani, M. (2020). Was ist eine Pandemie? Retrieved from https://rp-online.de/leben/gesundheit/pandemie-das-muessen-sie-jetzt-wissen_aid-49999013.

Johns Hopkins University (2020). Mapping covid-19. <https://systems.jhu.edu/research/public-health/ncov/> İndirilme Tarihi: 25.11.2020.

Kavuk, E. ve Demirtaş, H.(2021). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklar. *E-International Journal of Pedandragogy (e-ijpa)*, 1(1), 55-73.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kırık, A. M. ve Özkoçak, V. (2020). Yeni dünya düzeni bağlamında sosyal medya ve yeni koronavirüs (covid-19) pandemisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 45 (7), 133-154.

Koçoğlu, E., Ulu Kalın, Ö., Tekdal, D. ve Yiğen, V. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye'deki eğitime bakış. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(65), 2956-2966.

Kör, H., Çataloğlu, E. ve Erbay, H. (2013). Uzaktan ve örgün eğitimin öğrenci başarısı üzerine etkisinin araştırılması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(2), 267-279.

Kuru, O., Kaşkaya, A. Ve Calp, Ş. (2017). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin kâğıttan ve ekrandan okuduğunu anlama becerilerinin sınanması; öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 70-84.

Küçükkömürler, S. (2017). Belirsizliğin Psikolojik Etkileri. *Nesne-Psikoloji Dergisi*, 5(10), 329- 344.

Külekçi Akyavuz, E., Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 723-737.

Kürtüncü, M. ve Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 66-77.

Lau, J., Yang, B. ve Dasgupta, R. (2020). Will the coronavi-rus make online education go viral? Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/features/will-coronavirus-make-online-education-go-viral>.

National Geograpic-History (2020). Pandemics that change history. <https://www.history.com/topics/middle-ages/pandemics-timeline> İndirilme Tarihi: 28.11.2020.

Organisation for Economic Co-operation and Development, (2021). Oecd Economic surveys Turkey. <https://www.oecd.org/economy/surveys/TURKEY-2021-OECD-economic-survey-overview.pdf>.

Özby, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.

Sarı, H. İ. (2020). Evde kal döneminde uzaktan eğitim: Ölçme ve değerlendirmeyi neden karantinaya almamalıyız? *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 121-128.

Sarı, T. ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975.

Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 101-119.

Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(2), 109-129.

Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 273-296.

Shigemura, J., Ursano, R.J., Morganstein, J.C., Kurosawa, M. ve Benedek, D.M (2020). Public responses to the novel 2019 coronavirus. (2019 -Ncov) in Japan: Mental Health Consequences and Target Populations. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 74: 277–283, 2020.

Spitzer M. (2020). *Nervenheilkunde*. Stuttgart: Georg Thieme Verlag.
T.C. Sağlık Bakanlığı (TCSB). COVID-19 Rehberi. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66301/covid-19-rehberi.html> İndirilme Tarihi: 12.12.2020.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. Epsilon Yayınevi, İstanbul.

T.C. Sağlık Bakanlığı (TCSB). Covid-19 Nedir. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> İndirilme Tarihi: 12.12.2020.

TEDMEM (2020). COVID-19 sürecinde eğitim: Uzaktan öğrenme, sorunlar ve çözüm önerileri (TEDMEM Analiz Dizisi7). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Telli, S. G. Ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.

Tengler K., Schrammel N. ve Brandhofe G. (2020). Lernen trotz Corona Chancen und Herausforderungen des distance learnings an österreichischen Schulen. *Medienimpulse*, 58(2), 1-37.

Til, A. (2020). Yeni koronavirüs hastalığı hakkında bilinmesi gerekenler. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8 (85), 53-57.

TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi). COVID-19 pandemi değerlendirme raporu. <http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final+.pdf> İndirilme Tarihi: 12.12.2020.

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA). Covid-19 pandemi değerlendirme raporu. <http://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final+.pdf> İndirilme Tarihi: 12.12.2020.

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 Bilgilendirme Platformu. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html> İndirilme Tarihi: 22.11.2021

UNDP Türkiye (2020). COVID-19 pandemisi: İnsanlık COVID-19 ile baş edebilmek için liderlik ve dayanışmaya ihtiyaç duyuyor. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/coronavirus.html> İndirilme Tarihi: 08.12.2020.

UNESCO (2020). COVID-19 Education response webinar: distance learning strategies: What do we know about effectiveness? Synthesis report. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373350> İndirilme Tarihi: 25.07.2021.

UNESCO (2020). Covid-19 Socio-economic impact on cultural and creative sectors in south-east europe. <https://en.unesco.org/news/covid-19-socio-economic-impact-cultural-and-creative-sectors-south-east-europe> İndirilme Tarihi: 29.11.2020.

UNİCEF (2020). Keeping the world's children learning through COVID-19. <https://www.unicef.org/coronavirus/keeping-worlds-children-learning-through-covid-19> İndirilme Tarihi: 27.11.2020.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ünlü M. (2019). Dijital çağda e-öğrenme ortamlarının kalitesini artırmaya yönelik gerçekleştirilen uluslararası çalışmalar. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (16).

World Health Organization (WHO). Q&As on covid-19 and related health topics. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub> İndirilme Tarihi: 12.12.2020.

Wössmann, L. (2020). Folgekosten ausbleibenden Lernens: Was wir über die Corona-bedingten Schulschließungen aus der Forschung lernen können. *Ifo Schnelldienst*. 38-44.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (5.Baskı)*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldız, A. ve Vural, R.A. (2020). Covid-19 pandemisi ve derinleşen eğitim eşitsizlikleri. Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu, *Türk Tabipleri Birliği*, 556-565.

Yılmaz, E., Güner, B., Mutlu, H., Doğanay, G. ve Yılmaz, D. (2020). *Veli algısına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği*. Konya: Palet.
İndirilme: http://paletyayinlari.com.tr/wp-content/uploads/2020/Uzaktan_egitim_surecinin_niteliği.pdf

EKLER

EK.1. Görüşme Formu

Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler

Görüşme Formu

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı tezli yüksek lisans öğrencisiyim.

“Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler” konulu tez çalışması yapıyorum. Bu tez konusuna ilişkin olarak amacım pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim süreçlerinde yaşadıkları sorunları belirleyerek bunlara yönelik çözüm yollarını araştırmaktır. Bu amaçla, sizinle görüşlerinizi belirlemek üzere yaklaşık yarım saat sürecek bir görüşme yapmak istiyorum.

Görüşmede kimlik bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacak ve açıklamalarınız sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Görüşme için, izin verirseniz görüşmenin rahat bir havada gerçekleşmesi ve eksiksiz veri kaydı için ses kayıt cihazı ile kayıt altına almak istiyorum.

Sabrınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

Araştırma Konusu: Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler

Yer:.....

Tarih - Saat:.....

Sümeyye Sertkaya Dinler

KKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

<u>Katılımcı Bilgi Formu</u>	
Cinsiyetiniz	: (☐) Kadın (☐) Erkek
Medeni Durumunuz	: (☐) Evli (☐) Bekâr (☐) Diğer
Görev Ünvanınız	: (☐) Öğretmen
Yaşınız	: (☐) 20-25 (☐) 26-30 (☐) 31-35 (☐) 36-40 (☐) 41-45 (☐) 46-50 (☐) 51 ve üstü
Eğitim Durumunuz	: (☐) Ön Lisans (☐) Lisans (☐) Yüksek Lisans (☐) Doktora
Hizmet Süreniz	: (☐) 0-5 Yıl (☐) 6-10 Yıl (☐) 11-15 Yıl (☐) 16-20 Yıl (☐) 21-25 Yıl (☐) 26 Yıl ve üstü
Kariyer Basamağınız	: (☐) Öğretmen (☐) Uzman Öğretmen (☐) Baş Öğretmen
Görev Yaptığınız Okul:	(☐) Devlet (☐) Özel
Güncel Okuttuğunuz Sınıf	: (☐) 1 Sınıf (☐) 2 Sınıf (☐) 3 Sınıf (☐) 4 Sınıf
Pandemi Öncesinde Bilgisayar Teknolojileri ya da Uzaktan Eğitim Kursuna Katılma Durumunuz:	(☐) Evet (☐) Hayır

Görüşme Soruları

- 1-Pandemi dönemi eğitim öğretim sürecini nasıl etkilemiştir?
- 2-Pandemi dönemi eğitim süreçlerinde sizi en çok zorlayan ne oldu?
- 3-Pandemi dönemi eğitim süreçlerinde edindiğiniz bilgi ve beceriler meslek yaşantınıza nasıl bir katkı sağladı? Açıklayabilir misiniz?
- 4-Pandemi dönemi öğrencilerinizi, eğitim öğretim süreçleri açısından nasıl etkiledi?
- 5-Pandemi döneminde öğrencilerinizle nasıl bir iletişim ağı oluşturduunuz? Açıklayabilirmisiniz?

6-Pandemi döneminde MEB'in eğitim öğretim süreçlerinde aldığı önlem ve verdiği destekler hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

7-Pandemi döneminde öğrencilerin bireysel öğrenme eksikliklerini gidermek adına neleryaptınız? Açıklayınız.

8-Pandemi döneminde okul yöneticileri Sınıf öğretmenleriyle nasıl bir iletişim ağı oluşturmuştur? Açıklayabilir misiniz?

9-Pandemi döneminde velilerinizle nasıl bir iletişim ağı oluşturduunuz? Açıklayabilirmisiniz?

10- Pandemi döneminde eğitim yöneticileri sınıf öğretmenlerini motive etme konusundane tür çalışmalarda bulundu? Açıklayabilir misiniz?

11- Uzaktan eğitim sürecindeki öğrenme eksiklikleri nasıl giderilebilir?

12- Okulların pandemi dolayısıyla kapanmış olmasının ilkokula devam eden öğrencilere açısından olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

Teşekkür ederim.

EK. 2. Görüşme İzin Onayı

Katılım Kabul Formu

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilimdalı tezli yüksek lisans öğrencisiyim.

“Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler” konulu tez çalışması yapıyorum. Bu tez konusuna ilişkin olarak amacım pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim süreçlerinde yaşadıkları sorunları belirleyerek bunlara yönelik çözüm yollarını araştırmaktır. Bu amaçla, sizinle görüşlerinizi belirlemek üzere yaklaşık yarım saat sürecek bir görüşme yapmak istiyorum.

Görüşmede kimlik bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacak ve açıklamalarınız sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Görüşme için, izin verirsiniz görüşmenin rahat bir havada gerçekleşmesi ve eksiksiz veri kaydı için ses kayıt cihazı ile kayıt altına almak istiyorum. Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleşmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yanda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

EK. 3. Etik Kurul İzni

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU TOPLANTISI

KARAR TARİHİ : 18/10/2021
OTURUM NO : 10
TOPLANTI SAATİ : 12.30

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, Kurul Başkanı Prof. Dr. Mustafa ÖZEN başkanlığında gündemdeki maddeleri görüşmek üzere toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

- GÜNDEM** 17-Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan DÜNDAR'ın danışmanı olduğu Sümeyye DİNLER "Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Problemler" konulu proje başvurusunun görüşülmesi,
- KARAR** 17-Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan DÜNDAR'ın danışmanı olduğu Sümeyye DİNLER "Pandemi Döneminde Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Problemler" konulu proje incelenmiş olup, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmalar Etik Kurulu Yönergesinde belirtilmiş olan Etik İlkelerine uygun olduğuna karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Sümeyye SERTKAYA DİNLER

Yabancı Dil : Almanca, İngilizce

Eğitim Durumu

Lisans : Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf
Öğretmenliği / 2017

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl/Yıllar :

2017-2018 yılları arasında Ankara İli Çukurambar İlçesi Dost Kolejinde Sınıf
Öğretmeni olarak görev aldım.

Yayımları (SCI) :

Yayımları (Diğer) :

Sertkaya Dinler, S. ve Dündar, H. (2021). Pandemi Döneminde Sınıf
Öğretmenlerinin Yaşadığı Problemler. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 7 (2), 112-
133.

Araştırma Alanları: Eğitim Bilimleri, Sınıf Eğitimi

